

Pregled pravnog i institucionalnog okvira za zaštitu okoliša u Bosni i Hercegovini

[FINALNI NACRT]

Travanj 2011.
UNEP Bosna i Hercegovina

KAZALO

PREDGOVOR	
1. USTAVNO UREĐENJE POLITIKE O OKOLIŠU U BOSNI I HERCEGOVINI	
2. INSTITUCIONALNI OKVIR	
2.1. Institucije na državnoj razini.....	
2.2. Institucije na razini entiteta.....	
2.3. Akteri na županijskoj i lokalnoj razini.....	
3. ZAKONSKI OKVIR	
3.1. Zakoni o okolišu.....	
3.1.1 Zakoni o okolišu na razini države	
3.1.2 Zakoni o okolišu u Federaciji Bosne i Hercegovine	
3.1.3 Zakoni o okolišu u Republici Srpskoj	
3.1.4 Zakoni o okolišu u Brčko distriktu	
3.2. Pregled sekundarne legislative u oblasti okoliša	
3.2.1 Podzakonski akti o okolišu u Federaciji Bosne i Hercegovine	
3.2.2 Podzakonski akti o okolišu u Republici Srpskoj	
3.3. Multilateralni ugovori u oblasti okoliša	
4. EUROPSKE INTEGRACIJE BOSNE I HERCEGOVINE	
ZAVRŠNA RIJEČ	

PREDGOVOR

...

1. USTAVNO UREĐENJE POLITIKE O OKOLIŠU U BOSNI I HERCEGOVINI

Ustavom Bosne i Hercegovine (BiH), koji je prilog Općem okvirnom sporazumu za mir u Bosni i Hercegovini (Dejtonski sporazum) i koji je usvojen 1995. godine, BiH je definirana kao suverena država s decentraliziranom politikom i administrativnom strukturom, kao i s više razina političkog upravljanja, kako slijedi:

- Vlast na razini države Bosne i Hercegovine (zakonodavna: Parlamentarna skupština BiH, izvršna: Predsjedništvo BiH i Vijeće ministara BiH, sudbena: Ustavni sud BiH i Sud BiH);
- dva entiteta:
 - Federacija Bosne i Hercegovine (zakonodavna vlast: Parlament FBiH, izvršna: predsjednik FBiH i Vlada FBiH, sudbena: Ustavni sud, Vrhovni sud). Federacija BiH je dalje decentralizirana u 10 županija (koje imaju svoje vlade, parlamente i sudove).
 - Republika Srpska (zakonodavna vlast: Narodna skupština RS, izvršna: predsjednik RS-a i Vlada RS-a, sudbena: Ustavni sud, Vrhovni sud). Republika Srpska je centralizirana i ima dvije razine vlasti: republičku i lokalnu-općinsku.
- Brčko distrikt je samoupravna administrativna jedinica pod suverenitetom Bosne i Hercegovine, koja je službeno dio oba entiteta. Zakonodavnu vlast vrši Skupština Distrikta, izvršnu Vlada Distrikta, dok sudbenu vlast vrše sudovi Distrikta.

Pitanja zaštite okoliša nisu uključena u deset točaka u kojima su Ustavom Bosne i Hercegovine definirane nadležnosti državnih institucija, te stoga spadaju pod sljedeću odredbu: "Sve vladine funkcije i ovlasti, koje po ovome Ustavu nisu izričito dodijeljene institucijama Bosne i Hercegovine, pripadaju entitetima." (Članak III, stavak 3.)

Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine se određuju nadležnosti ovoga entiteta i pripadajućih županija u oblasti zaštite okoliša kako slijedi:

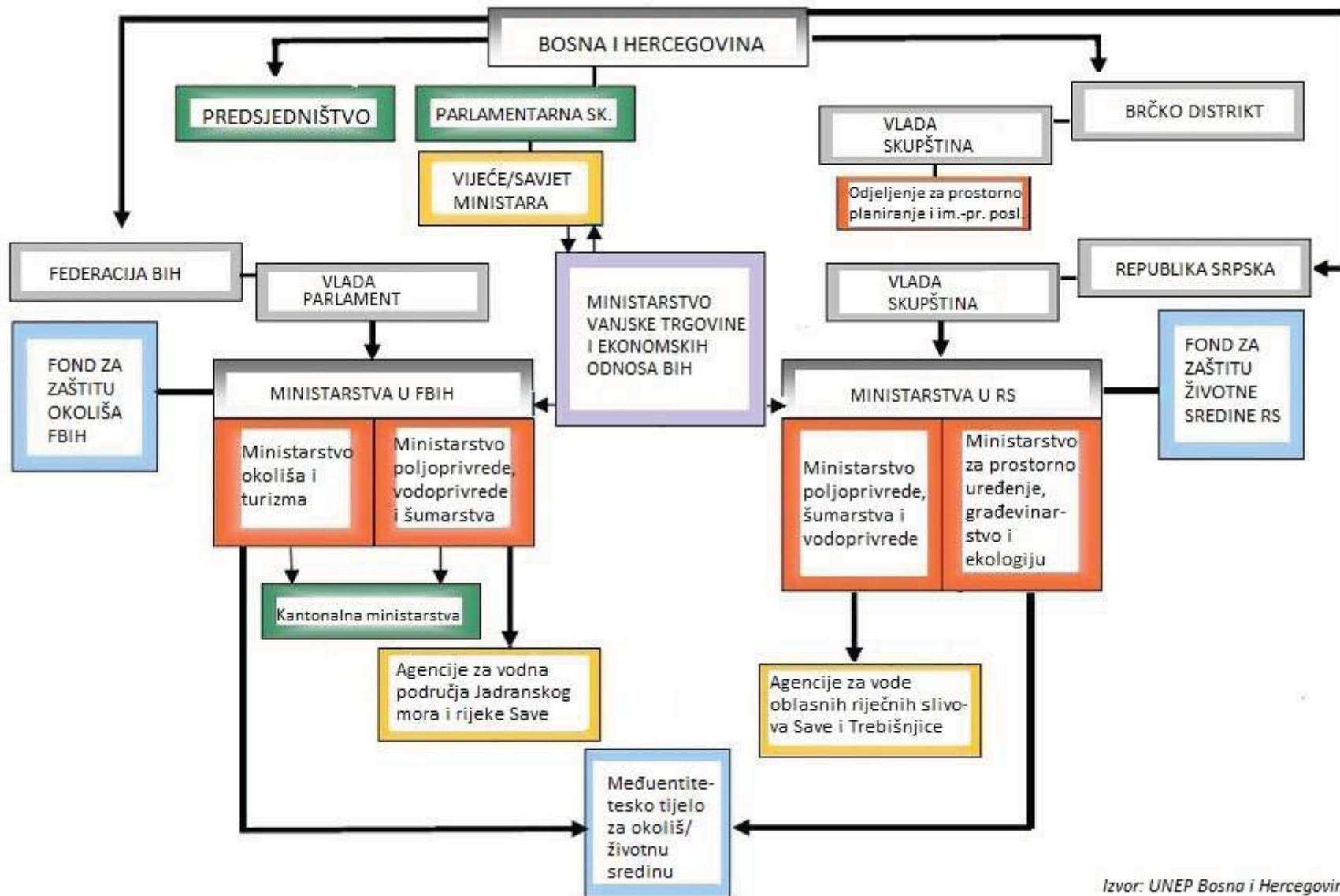
- Isključiva nadležnost Federacije je "utvrđivanje gospodarske politike, uključujući planiranje i obnovu, te politiku korištenja zemljišta na federalnoj razini" (članak III.1c – Amandman VIII), kao i "utvrđivanje energetske politike, uključujući raspodjelu između kantona, te osiguranje i održavanje potrebne infrastrukture." (Članak III.1g – Amandman VIII.)
- Zajedničke nadležnosti Federacije i županija su, npr., zdravlje, politika okoliša, turizam i korištenje prirodnih resursa (članak III.2). Ove odgovornosti „mogu se ispunjavati zajednički ili odvojeno, ili od strane kantona koordinirano od federalne vlasti.“ (Članak III.3.)
- "Kantoni imaju sve nadležnosti koje nisu izričito povjerene federalnoj vladi", poput izrade politike o reguliranju i osiguravanju javnih usluga, reguliranja lokalnog korištenja zemljišta i lokalnih objekata za proizvodnju električne energije, uspostave i provedbe kantonalne politike za turizam i razvoja turističkih resursa," (članak III.4).

U Ustavu Republike Srpske izričito se spominje okoliš u Glavi II. pod Ljudska prava i slobode: "Čovjek ima pravo na zdravu životnu sredinu. Svako je, u skladu sa zakonom, dužan da u okviru svojih mogućnosti štiti i unapređuje životnu sredinu." (Članak 35.) Ovaj

entitet "štiti i podstiče... racionalno korišćenje prirodnih bogatstava u cilju zaštite i poboljšanja kvaliteta života i zaštite i obnove životne sredine u opštem interesu." (Članak 64.) Prema članku 68 Ustava, Republika Srpska je odgovorna za reguliranje i osiguravanje zaštite okoliša, kao i za glavne ciljeve i smjerove ekonomskog, znanstvenog, tehnološkog, demografskog i društvenog razvoja, te razvoja poljoprivrede i sela, korištenje prostora, politiku i mjere za usmjeravanje razvoja i roba. Neke od nadležnosti općina u ovom entitetu su da „donesu program razvoja, urbanistički plan“ i „stara se o zadovoljavanju potreba građana u kulturi, obrazovanju, zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti, fizičkoj kulturi, informisanju, zanatstvu, turizmu i ugostiteljstvu, zaštiti životne sredine i drugim oblastima.“ (Članak 102.)

Najviši zakon Brčko distrikta u Bosni i Hercegovini je Statut Brčko distrikta, koji je utemeljen na Općem okvirnom sporazumu o miru, Konačnoj odluci Arbitražnog suda za spor oko međuentitetske granične linije na području Brčkog i na Ustavu Bosne i Hercegovine. U članku 9 Statuta se navodi da je okoliš jedna od nadležnosti javnih vlasti u Distriktu, ali ovo područje nije detaljno elaborirano.

OPĆA SCHEMA UPRAVLJANJA OKOLIŠEM U BOSNI I HERCEGOVINI

Izvor: UNEP Bosna i Hercegovina

2. INSTITUCIONALNI OKVIR

2.1. Institucije na državnoj razini

Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine (MVTEO BiH) su dodijeljene određene nadležnosti nad zaštitom okoliša na temelju Zakona o ministarstvima i drugim tijelima uprave Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ br. 5/03), kao što je navedeno u članku 9: „Ministarstvo je nadležno i za obavljanje poslova i zadataka iz nadležnosti BiH koji se odnose na definiranje politike, osnovnih principa, koordiniranje djelatnosti i usklađivanje planova entitetskih tijela vlasti i institucija na međunarodnom planu u područjima poljoprivrede, energetike, zaštita okoliša, razvoja i korištenja prirodnih resursa“. Jedan od osam sektora u sklopu Ministarstva je Sektor za prirodne resurse, energetiku i zaštitu okoliša, koji se sastoji od šest odsjeka: Odsjek za vodne resurse, Odsjek za turizam, Odsjek za primarnu energiju i politiku, Odsjek za sekundarnu energiju i projekte, Odsjek za zaštitu okoliša i Odsjek za implementaciju projekata.

Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja je osnovana na temelju Odluke Vijeća ministara iz 2004. godine („Službeni glasnik BiH“ br. 23/04), kao upravna organizacija u sastavu Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa i ima sjedište u Sarajevu. Uprava je nacionalno tijelo za zaštitu zdravlja bilja, nadležno za koordiniranje i kontakte u svezi s pitanjima koja se odnose na zaštitu bilja, kao i odredbe koje proizlaze iz Međunarodne konvencije o zaštiti bilja („Službeni glasnik BiH“ br. 8/03), koju je BiH ratificirala 2003. godine, ali i domaćeg zakonodavstva. Uprava se sastoji od tri odjeljenja: Odjeljenje za zaštitu zdravlja bilja, Odjeljenje za fitofarmaceutska sredstva i mineralna gnojiva, kao i Odjeljenje za sjeme i sadni materijal poljoprivrednog bilja i zaštitu sorti.

Odlukom Vijeća ministara 18. prosinca 2000. godine je utemeljen *Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (UZV BiH)*. Ovo državno tijelo je pod izravnom nadležnošću Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine. Provedbu zakonom propisanih nadležnosti Ured za veterinarstvo obavlja harmonizirano i sukladno operativnim aktivnostima entitetskih veterinarskih službi, te sukladno aktivnostima Veterinarske službe Brčko distrikta, a u svrhu unapređenja efikasnosti i efektivnost ukupnog sustava službe u Bosni i Hercegovini, te održanja statusa međunarodno priznatog državnog veterinarskog servisa. Ured ima sljedeća odjeljenja: Odjeljenje za zdravlje i dobrobit životinja, Odjeljenje za sigurnost hrane i uvjete u objektima, Odjeljenje granične veterinarske inspekcije, Odjeljenje veterinarske inspekcije i Agenciju za obilježavanje životinja. Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine oblast zaštite životne sredine djelomično regulira veterinarskom preventivom na temelju Zakona o veterinarstvu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ br. 34/02).

Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine (BHAS) je tijelo nadležno za obradu, distribuiranje i utvrđivanje statističkih podataka Bosne i Hercegovine (Zakon o statistici BiH, „Službeni glasnik BiH“ br. 26/04); vrši međunarodno predstavljanje i izvršava međunarodne obveze Bosne i Hercegovine kada je pitanju statistika; utvrđuje statističke

standarde za realiziranje Programa statističkih istraživanja gdje uzima u obzir statističke pravne akte Europske unije, koja je sadržana u *Statistical requirements compendium*, međunarodne preporuke i druga načela, kao i najbolje prakse koje usmjeravaju rad statističkih institucija. Jedan od deset sektora u sklopu Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine je i Sektor za poljoprivredu, okoliš i regionalne statistike, koji se sastoji od dva odsjeka: Odsjek za okoliš, energiju i regionalne statistike i Odsjek za poljoprivredu. Međusobni odnosi između entitetskih zavoda i Agencije za statistiku BiH su određeni Zakonom o statistici BiH (članak 18) i Sporazumom o primjeni jedinstvenih metodologija i standarda pri izradi statističkih podataka BiH.

Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine (MKT BiH), na temelju Zakona o ministarstvima i drugim tijelima uprave Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ br. 5/03), ima sljedeće nadležnosti:

- politika i reguliranje zajedničkih i međunarodnih komunikacijskih uređaja, međunarodni i međuentitetski promet i infrastruktura;
- priprema ugovora, sporazuma i drugih akata iz oblasti međunarodnih i međuentitetskih komunikacija i prometa;
- odnosi s međunarodnim organizacijama iz oblasti međunarodnih i međuentitetskih komunikacija i prometa;
- priprema i izrada strateških i planskih dokumenata iz oblasti međunarodnih i međuentitetskih komunikacija, prometa, infrastrukture i informacijskih tehnologija;
- poslovi kontrole neometanog prometa u međunarodnom saobraćaju; civilno zrakoplovstvo i nadzor zračnog prometa (u sastavu ovoga Ministarstva je upravna organizacija Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH, čija su prava i dužnosti utvrđeni posebnim zakonom).

Međuentitetsko tijelo za okoliš/životnu sredinu je utemeljeno 2006. i bavi se svim pitanjima zaštite okoliša koja zahtijevaju usklađen pristup oba entiteta, te je mjerodavan za usklađivanje zakona o okolišu, propisa, standarda i akcionih planova, međunarodnih sporazuma o pitanjima okoliša kao i za njihovo implementiranje; sudjeluje u međunarodnim procesima i surađuje s međunarodnim organizacijama; prati okoliš, informacijske sustave, razmjenu informacija kao i prekogranična i međuentitetska pitanja okoliša. Ovaj Odbor se sastoji od osam članova od kojih četiri imenuje Vlada Republike Srpske, a četiri Vlada Federacije Bosne i Hercegovine i oni se sastaju najmanje šest puta godišnje.

Međuentitetsko savjetodavno povjerenstvo za koordiniranje upravljanja vodama (također poznata kao Međuentitetsko povjerenstvo za vode) je utemeljeno početkom 2000. godine, ali je prestalo s djelovanjem zbog izmjene u zakonu o vodama 2006. (vidi poglavlje 3).

Ovlašteno tijelo za provedbu projekata Mehanizma čistog razvita Kjoto protokola Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime u Bosni i Hercegovini je utemeljeno Odlukom Vijeća ministara BiH od 13. prosinca 2010. („Službeni glasnik BiH“ br. 102/10), čime je riješeno pitanje uspostave ovog Ovlaštenog tijela (*eng. Designated National Authority – DNA BiH*) koje je nužno za uključivanje Bosne i Hercegovine u aktivnosti Mehanizma čistog

razvitka (*eng. Clean Development Mechanism – CDM*). Odlukom je predviđeno da DNA BiH čine Izvršni odbor DNA, tajništva entiteta, Tajništvo Brčko distrikta i Stručna vijeća (Paneli eksperata). Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske, kao institucija imenovana ispred Bosne i Hercegovine za provedbu Okvirne konvencije UN o promjeni klime (UNFCCC), obavlja ulogu predsjedatelja Izvršnog odbora.

Ostale bitne državne institucije koje se, među ostalim, bave pitanjima okoliša su:

- *Ministarstvo vanjskih poslova BiH*, koje je mjerodavno za pripremu bilateralnih i multilateralnih sporazuma i ugovora;
- *Direkcija za europske integracije Bosne i Hercegovine* je trajno tijelo u sklopu Vijeća ministara BiH, koje je 2002. preuzelo ulogu nekadašnjeg Ministarstva za europske integracije Bosne i Hercegovine. Direkcija je mjerodavna za sljedeće poslove:
 - koordiniranje poslova na usklađivanju pravnog sustava BiH sa standardima za pristupanje EU (*acquis communautaire*),
 - provjeru usklađenosti svih nacrti zakona i propisa koje Vijeću ministara dostavljaju ministarstva i upravne organizacije s direktivama „Bijele knjige – Priprema pridruženih zemalja Središnje i Istočne Europe za integraciju u unutrašnje tržište Unije“,
 - usklađivanje aktivnosti tijela i institucija BiH u području europskih integracija,
 - koordiniranje nad provedbom odluka koje donesu mjerodavna tijela i institucije BiH, entiteta i Brčko distrikta BiH u odnosu na sve aktivnosti potrebne za europske integracije,
 - djelovanje kao glavnog operativnog partnera institucija Europskog povjerenstva u procesu stabilizacije i pridruživanja,
 - koordiniranje pomoći EU,
 - sudjelovanje u aktivnostima izrade nacrti zakona, propisa i smjernica koji se odnose na proces uključivanja u europske integracije.

2.2. Institucije na razini entiteta

Glavne odgovorne institucije za pitanja okoliša na razini entiteta i Distrikta u Bosni i Hercegovini su:

- *Ministarstvo okoliša i turizma Federacije Bosne i Hercegovine*

Ministarstvo vrši „upravne, stručne i druge poslove iz nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine koji se odnose na: *ekološku zaštitu zraka, vode i zemlje; izradu strategije i politike zaštite okoliša; standarde kvalitete zraka, vode i zemlje; ekološko praćenje i kontrolu zraka, vode i zemlje; izradu strategije i politike razvoja turizma i ugostiteljstva; praćenje turističkih zbivanja na domaćim i stranim tržištima; usmjeravanje dugoročnog razvoja*

turizma u okviru cjelovitog gospodarskog sustava i druge poslove utvrđene zakonom (članak 20a Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave, „Službene novine FBiH“ br. 8/06). Ovo ministarstvo obuhvaća pet sektora: Sektor okoliša, Sektor za okolinskih dopuštenja, Sektor turizma i ugostiteljstva, Sektor za realiziranje projekata i Sektor za pravne, financijske i opće poslove. Ovo Ministarstvo ima ulogu Nacionalnog fokalnog predstavnika¹ (eng. *National Focal Point - NFP*) Bosne i Hercegovine unutar Europske agencije za okoliš (eng. *European Environment Agency - EEA*).

- Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske

Ministarstvo je mjerodavno za „upravne i stručne poslove koji se odnose na: integralno planiranje i uređenje prostora; izradu i primjenu prostornog plana Republike sukladno prostornom planu Bosne i Hercegovine; reviziju, upravni nadzor i davanje suglasnosti na prostorne planove gradova, općina, i posebnih područja kao i na urbanističke planove; reviziju prostorno-planske dokumentacije, razvojnih programa i investicijsko-tehničke dokumentacije od posebnog interesa za Republiku; urbanističko planiranje i građenje; uređenje građevinskog zemljišta, proizvodnju građevinskih materijala; razvoj i usluge u oblasti građevinarstva; stambenu izgradnju i njeno financiranje; stambeno zadrugarstvo; stambene odnose i stjecanje vlasništva nad stambenim zgradama i stanovima u državnom vlasništvu; održavanje i upravljanje zgradama i stanovima; komunalne djelatnosti; integralnu zaštitu kvalitete životne sredine i njeno unapređenje putem istraživanja, planiranja upravljanja i mjera zaštite; zaštite dobara od općeg interesa, prirodnih resursa, prirodnog i kulturnog naslijeđa, inspekcijski nadzor u oblasti prostornog uređenja, građevinarstva, komunalnih djelatnosti i zaštite životne sredine; ostvarivanje suradnje s relevantnim ministarstvima i institucijama iz Federacije Bosne i Hercegovine; pružanje informacija putem medija i drugih vidova informiranja o svome radu i vrši druge poslove sukladno zakonu i drugim propisima Republike Srpske i Bosne i Hercegovine“ (članak 29 Zakona republikoj upravi, „Službeni glasnik RS“ br. 118/08 i 11/09). Ovo Ministarstvo obuhvaća pet sektora: Tajništvo Ministarstva, Sektor za urbanizam i prostorno planiranje, Sektor za građevinarstvo, Sektor za zaštitu životne sredine, Sektor za koordiniranje projekata, razvoj i europske integracije.

- Odjeljenje za prostorno planiranje i imovinsko-pravne poslove Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

Ovo je jedno od dvanaest odjeljenja unutar Vlade Brčko distrikta. Odjeljenje je mjerodavno za „prostorno i urbanističko planiranje; izdavanje urbanističkih suglasnosti i zaštitu životnog okoliša i ekoloških dozvola, legaliziranje bespravno izgrađenih objekata, imovinsko-pravne poslove i zaštitu objekata od kulturnog i historijskog značaja i prirodnog naslijeđa s aspekta izdavanja urbanističke suglasnosti i utvrđivanja procedure za listu zaštićenih objekata“ (članak 21 Zakona o Javnoj upravi Brčko distrikta, „Službeni glasnik

¹ Bosna i Hercegovina je u kooperativnom odnosu s Europskom agencijom za okoliš.

BD“ br. 19/07). Osim toga, ovo Odjeljenje obavlja i druge poslove zaštite životnog okoliša, kao što su izdavanja dozvola za uvoz-izvoz opasnog i neopasnog otpada, a sukladno odredbama zakona o zaštiti životnog okoliša i drugim propisima koji se odnose na životnu sredinu; priprema zakone, druge propise i opće akte; organizira poslove koji imaju za cilj sprečavanje ili smanjenje štetnih posljedica po životnu sredinu; sudjeluje u izradi programa i planova koji se odnose na korištenje prirodnih resursa; sudjeluje u izradi i ostvarivanju posebnog plana za pitanja zaštite životne sredine, te vrši monitoring životne sredine. Odjeljenje se sastoji od Pododjeljenja za prostorno planiranje, urbanizam i zaštitu okoliša i Pododjeljenja za imovinsko-pravne poslove. Prvo pododjeljenje ima posebnu Službu za prostorno planiranje, urbanizam i zaštitu okoliša.

Druge relevantne institucije na entitetskoj razini upravljanja u Bosni i Hercegovini su:

- *Federalno ministarstvo prostornog uređenja* koje obavlja djelatnosti vezane za prostorno planiranje i uređenje Federacije, izradu, provedbu i primjenu prostornog plana Federacije i usklađenosti prostornih planova županija s Federalnim planom, uporabu zemljišta na federalnoj razini, dugoročno planiranje iskorištavanja prirodnih resursa, geološka istraživanja, te zaštitu nacionalnih spomenika i područja s izrazitim prirodnim graditeljskim i kulturno-historijskim značajem.
- *Savjetodavno vijeće za okoliš FBiH*, koje je Vlada FBiH imenovala 2006. sukladno članku 41 Zakona FBiH o zaštiti okoliša, je odgovorno za pružanje znanstvene i stručne podrške Ministarstvu za okoliš i turizam FBiH i Federalnoj vladi u okolišnom sektoru, a glavni fokus Vijeća je bolje koordiniranje u tome sektoru između federalnih i županijskih vlasti. Savjetodavno vijeće se sastoji od 13 članova, od kojih 10 predlažu relevantna županijska ministarstva, dok ostala tri člana predlažu spomenuto Federalno ministarstvo, Akademija znanosti i umjetnosti BiH i REC BiH;
- *Fondacija za održiv razvoj Vlade FBiH (OdRaz)*, koja je utemeljena 2001. radi implementiranja raznih državnih projekata u svezi s obnovom, razvojem i tranzicijom, koji podupiru održiv razvoj Federacije Bosne i Hercegovine;
- *Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva*, s relevantnim sektorima za vodoprivredu, poljoprivredu, veterinarstvo, te Sektorom za šumarstvo koji uključuje i Federalnu upravu za šumarstvo;
- *Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS*, sa svojim sektorima za poljoprivredu, poljoprivrednu politiku i međunarodnu suradnju, veterinarstvo, prehrambenu industriju i vodoprivredu. Agencija za vode oblasnog riječnog sliva Save, Agencija za vode oblasnog riječnog sliva Trebišnjice, Agencija za šume, te Republički hidrometeorološki zavod su, između ostalih, upravne organizacije u sastavu ovoga Ministarstva;
- *Federalno ministarstvo zdravstva*, sa Sektorom za javno zdravlje, monitoring i evaluaciju ima relevantne nadležnosti nad javnim zdravstvom i sanitarnim inspekcijama. Uloga javnog zdravlja je očuvanje zdravlja stanovništva putem organiziranih sveobuhvatnih aktivnosti društva usmjerenih na sprečavanje

nastanka čimbenika rizika koji dovode do pojave bolesti, što se odnosi i na očuvanje okoliša/životne sredine;

- *Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS*, s relevantnim nadležnostima nad praćenjem i nadzorom zdravstvene ispravnosti vode, životnih namirnica, kao i predmeta za opću upopabu i inspekcijski nadzor u sanitarnoj oblasti;
- *Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije*, s relevantnim nadležnostima nad korištenjem prirodnih resursa i energetske politikama. Ovo Ministarstvo, između ostalog, sudjeluje u pripremi i realiziranju programa zaštite okoliša, te ispunjava obveze iz Ugovora o Energetskoj zajednici, među kojima je i „promocija i unapređenje energetske efikasnosti i korištenje obnovljivih izvora energije“;
- *Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva RS*, s relevantnim nadležnostima nad korištenjem prirodnih resursa i energetske politikama. Ovo Ministarstvo vrši upravne i druge stručne poslove koji se odnose, između ostalog, na eksploataciju resursa u svrhu proizvodnje električne energije, promoviranje obnovljivih izvora električne energije, proizvodnju i promoviranje uporabe biogoriva i dr.

Također, postoji određen broj javnih stručnih institucija koje se bave pitanjima okoliša u oba entiteta u sklopu ministarstava ili pod izravnim rukovodstvom entitetskih vlada. Njihove dužnosti obuhvaćaju pružanje stručnih usluga (kao što su statistika, hidrometeorologija...), nadzor i kontrolu nad aktivnostima koje utiču na stanje okoliša (tj. inspekcije), te planiranje i izvršavanje aktivnosti u svrhu zaštite ljudi, roba i okoliša od prirodnih katastrofa, izvanrednih događaja i velikih incidenata (tj. upravljanje civilnom zaštitom). Takve institucije su:

- *Fond za zaštitu životne sredine Republike Srpske* koji je utemeljen Zakonom o fondu za zaštitu životne sredine („Službeni glasnik RS“ br. 51/02 i 53/07) radi financiranja, pripreme, provedbe i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unapređenja životne sredine. Sredstva Fonda se koriste za financiranje zaštite životne sredine, a pogotovo za: zaštitu, očuvanje i poboljšanje kvalitete vode i zraka; saniranje deponija; zaštitu i očuvanje bio i geo diverziteta; poticanje održivoga korištenja prirodnih dobara; poticanje održivog razvoja ruralnog prostora; poticanje obrazovnih, istraživačkih i razvojnih studija, programa i projekata, kao i drugih aktivnosti uključujući i promidžbene aktivnosti.
- *Fond za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine* je utemeljen Zakonom o fondu za zaštitu okoliša („Službene novine FBiH“ br. 33/03). Fond obuhvaća djelatnosti u svezi s prikupljanjem sredstava, poticanjem i financiranjem pripreme, provedbe i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivoga korištenja, zaštite i unapređivanja stanja okoliša i korištenja obnovljivih izvora energije, a posebice: stručne i druge poslove u svezi s pribavljanjem, upravljanjem i korištenjem sredstava Fonda; posredovanje u svezi s financiranjem zaštite okoliša iz sredstava stranih država, međunarodnih financijskih institucija i tijela, te domaćih i stranih pravnih i fizičkih osoba; pružanje stručnih usluga u svezi s financiranjem

zaštite okoliša; vođenje baze podataka o programima, projektima i sličnim aktivnostima u području zaštite okoliša, te potrebnim i raspoloživim finansijskim sredstvima za njihovo ostvarivanje; poticanje, uspostavu i ostvarivanje suradnje s međunarodnim i domaćim finansijskim institucijama i drugim pravnim i fizičkim osobama radi financiranja zaštite okoliša sukladno Federalnoj strategiji zaštite okoliša, planovima zaštite okoliša donesenim na temelju Strategije, međunarodnim ugovorima čija je članica Bosna i Hercegovina, te drugim programima i spisima u području zaštite okoliša.

- *Federalna uprava za inspekcijske poslove* ima deset inspektorata u koje spada i Urbanističko-ekološka inspekcija koja obavlja inspekcijski nadzor nad provedbom zakona i propisa iz oblasti zaštite okoliša, prostornog planiranja i građenja (između ostalog, nadležnosti Uprave su i nadzor nad uređenjem prostora, zaštitom okoliša i prirodnih resursa, izradom i usuglašavanjem dokumenata prostornog uređenja i njihovom provedbom, zaštitom okoliša, spomenika kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa, zaštitom voda, kontrolom iskorištenih i otpadnih voda i provedbom planova zaštite od zagađivanja voda, zaštitom prirode, obnovom i poboljšanjem ekološke kvalitete i sl.). Drugi inspektorati ove Uprave relevantni za okoliš su Inspektorat poljoprivredne inspekcije, Inspektorat šumarske inspekcije i Inspektorat vodoprivredne inspekcije.
- *Republička uprava za inspekcijske poslove Republike Srpske* ima dvanaest inspektorata, od kojih Republička urbanističko-građevinska i ekološka inspekcija vrši nadzor nad primjenom propisa u oblastima urbanizma i građenja, zaštite životne sredine i uređenja prostora, upravljanja otpadom i geodetskih poslova. Drugi relevantni inspektorati ove Uprave su Poljoprivredna inspekcija, Inspekcija za šumarstvo i lovstvo i Vodna inspekcija.
- *Agencija za vodno područje Jadranskog mora* je utemeljena sukladno Zakonu o vodama („Službene novine FBiH“ br. 70/06) i pravni je nasljednik prava i obveza Javnog poduzeća za „Vodno područje slivova Jadranskog mora“ od 1.1.2008. godine. Svojom djelatnošću pokriva vodno područje slivova Jadranskog mora – slivovi rijeka Neretve, Cetine i Krke u granicama Federacije BiH. Sjedište Agencije je u Mostaru.
- *Agencija za vodno područje rijeke Save* je također utemeljena Zakonom o vodama („Službene novine FBiH“ br. 70/06). Ima sjedište u Sarajevu i upravlja vodnim područjem koje obuhvaća dio međunarodnog riječnog bazena Dunava (dio međunarodnog podbazena Save) na teritoriju Bosne i Hercegovine, odnosno Federacije BiH.

Obje Agencija za vodna područja imaju iste dužnosti definirane u Zakonu o vodama: pripremu analize karakteristika vodnog područja; pripremu pregleda utjecaja ljudskih aktivnosti na stanje površinskih i podzemnih voda; pripremanje ekonomske analize korištenja voda; uspostavu registra zaštićenih područja..., kao i područja s posebnom zaštitom određenih odlukom Vlade Federacije; uspostavu registra vodnih tijela koja se koriste ili se planiraju koristiti za zahvaćanje vode za ljudsku potrošnju; pripremu klasifikacije ekološkog, kemijskog i kvantitativnog

stanja voda; pripremu programa i organiziranje praćenja stanja voda; pripremu plana upravljanja vodama i programa mjera.

- *Agencija za vode oblasnog riječnog sliva Save* je pravni sljedbenik Republičke direkcije za vode koja je utemeljena 1993. godine kao republička upravna organizacija koja na prostoru Republike Srpske vrši sljedeće poslove: organizira rad i funkcioniranje vodoprivrede na oblasnom i riječnom slivu, kao i rad ureda vodnih uprava sliva (VUS), predlaže dugoročne i srednjoročne planove i programe razvoja vodoprivrede, stara se da osigura potrebna sredstva i utvrđuje način njihovoga korištenja, prati realiziranje planova i programa razvoja vodoprivrede, vrši kontrolu namjenskog korištenja sredstava, predlaže visinu stopa naknada, predlaže godišnji program radova i finansijski plan, predlaže kriterije i mjerila za usmjeravanje i raspoređivanje sredstava, a obavlja i druge poslove sukladno zakonu.
- *Agencija za vode oblasnog riječnog sliva Trebišnjice* je mjerodavna za oblasni riječni sliv rijeke Trebišnjice. Agencija na području za koje je mjerodavna organizira prikupljanje, upravljanje i raspodjelu podataka o vodnim resursima, organizira praćenje stanja i korištenje voda – monitoring, hidrološko stanje, kvalitativno stanje, ekološko stanje, te stanje podzemnih voda, priprema planove upravljanja riječnim slivovima za svoj oblasni riječni sliv, priprema planove, elaborate i projekte za sprečavanje i smanjenje štetnih utjecaja na vode, poduzima žurne mjere na sprečavanju ili smanjenju utjecaja štetnih pojava na vode, izdaje vodopravne akte sukladno zakonu, promovira, organizira i pomaže istraživački rad u oblasti vodnih resursa i njihovog održivog upravljanja, organizira podizanje javne svijesti u odnosu na vodne resurse, surađuje u koordiniranju izrade i provedbe planova upravljanja vodama sa sličnim organima u Federaciji BiH, odnosno mjerodavnim međunarodnim tijelima za međunarodni riječni sliv, konsultira se s njima ili sličnim tijelima u RS i FBiH, provodi i druge poslove utvrđene zakonom i one koji joj se stave u nadležnost ili joj ih dodijeli mjerodavno tijelo.
- *Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine* je zdravstvena ustanova koja obavlja javnu zdravstvenu djelatnost na teritorij Federacije. Prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, osnivač Zavoda je Parlament FBiH, a utemeljen je kao ustanova od posebnog značaja za provedbu sekundarne i tercijarne razine javne zdravstvene djelatnosti. Djelatnost Zavoda je usmjerena na očuvanje i unapređenje zdravlja stanovništva i podrazumijeva promoviranje zdravlja i preveniranje oboljenja, kontrolu zaraznih bolesti, zdravlje i okoliš, planiranje i programiranje, kao i istraživanje u javnom zdravstvu. Prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti u FBiH („Službene novine FBiH“ br. 01-02-430/10), članak 17, jedna od temeljnih javnozdravstvenih funkcija je javnozdravstveni nadzor, istraživanje i kontrola rizika i prijetnji po javno zdravlje, što između ostalog uključuje i djelovanje čimbenika rizika iz okoliša (voda, zrak, hrana, zemljište, buka, visoke i niske temperature, mine itd.) i donošenje mjera za sprečavanje njihovog utjecaja na zdravlje ljudi.
- *Institut za zaštitu zdravlja Republike Srpske Banjaluka* je, sukladno članku 68 Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Službeni glasnik RS“ br. 106/09), javna zdravstvena ustanova za oblast javnog zdravstva na razini entiteta koja obavlja socijalno-

medicinsku, higijensko-ekološku, epidemiološku i mikrobiološku zdravstvenu djelatnost i mjerodavan je da, između ostalog, prati, procjenjuje i analizira zdravstveno stanje stanovništva, prati i proučava zdravstvene probleme i rizike po zdravlje stanovništva, obavlja bakteriološke, parazitološke, virusološke, serološke, kemijske i toksikološke preglede i ispitivanja u svezi s proizvodnjom i prometom životnih namirnica, vode, zraka, predmeta za opću uporabu, kao i djelomičnu dijagnostiku zaraznih i nezaraznih bolesti koja pripada oblasti javnoga zdravstva, utvrđuje potrebne mjere u elementarnim i drugim većim nepogodama i nesrećama i provodi ih u suradnji s drugim ustanovama, obavlja kontrolu izvora ionizirajućih i neionizirajućih zračenja, dozimetrijsku kontrolu osoba koje su profesionalno izložene zračenju i vrši laboratorijsku kontrolu radijacije, radionukleida u zraku, zemljištu, vodi i namirnicama, i sl. Prema članku 39 ranije navedenoga zakona, javno zdravstvo je poseban oblik zaštite zdravlja stanovništva koji podrazumijeva organiziranu i sveobuhvatnu aktivnost društva radi očuvanja tjelesnog i mentalnog zdravlja, odnosno očuvanja okoliša, kao i suzbijanja čimbenika rizika za nastanak bolesti i povreda, koja se ostvaruje primjenom zdravstvenih tehnologija i mjerama koje su namijenjene promoviranju zdravlja, prevenciji bolesti i poboljšanju kvalitete života.

- *Federalni zavod za statistiku* je nositelj statističke funkcije i obvezan je prikupljati, proizvoditi, arhivirati, štiti, analizirati i diseminirati statističke podatke u FBiH. Programi statističkih istraživanja se rade kao četverogodišnji (Program) i godišnji (Plan rada) i predstavljaju jedan od temeljnih zadataka Federalnog zavoda za statistiku, uz izvršavanje glavne zadatke tj. proizvodnje i diseminacije podataka za Federaciju Bosne i Hercegovine. Za okolišnu statistiku je zadužen Odsjek za statistiku industrije, građevinarstva, poljoprivrede, šumarstva i zaštite okoline u Sektoru poslovnih statistika Zavoda.
- *Republički zavod za statistiku Republike Srpske* je republička upravna organizacija s temeljnom zadaćom da proizvodi zvanične statističke podatke za sve kategorije korisnika, od Vlade i drugih organa, preko poslovnih sustava, znanstvenih institucija, medija, do najšire javnosti i pojedinaca. Sukladno godišnjem Planu i četverogodišnjem Programu rada Zavod provodi redovita i uvodi nova istraživanja u oblasti statistike životne sredine, a jedan od sektora Zavoda je Sektor rada, cijena, životnog standarda i zaštite životne sredine, s Odjeljenjem statistike rada i zaštite životne sredine.
- *Federalni hidrometeorološki zavod* je samostalna federalna upravna organizacija koja obavlja stručne i druge djelatnosti koje se odnose na permanentni monitoring iz oblasti meteorologije, hidrologije, seizmologije i astronomije; vrši istraživanje atmosfere, vodnih resursa, kvalitete životne sredine (zrak, voda, tlo), seizmoloških procesa i astronomskih pojava; prikuplja, obrađuje, analizira i objavljuje podatke iz djelokruga svoje djelatnosti za područje Federacije BiH; svakodnevno objavljuje vremenske biltene i prognoze, te aktivno surađuje sa Svjetskom meteorološkom organizacijom (WMO) primjenjujući njezine standarde u razmjeni podataka i unapređenju službe.

- *Republički hidrometeorološki zavod Banja Luka* je upravna organizacija u sastavu Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva RS čija je djelatnost definirana Zakonom o meteorološkoj i hidrološkoj djelatnosti („Službeni glasnik RS“ br. 20/2000). Zavod vrši poslove koje se odnose na razvoj i funkcioniranje meteorološke, hidrološke i seizmološke djelatnosti u smislu istraživanja atmosferskih pojava i procesa, klime, vodnih resursa, kvalitete zraka i voda, te seizmoloških procesa kao i prikupljanje, obradu i objavljivanje podataka iz djelokruga rada, a sukladno zakonu i prema propisima Svjetske meteorološke organizacije. Republički hidrometeorološki zavod Banja Luka je, zajedno s Federalnim hidrometeorološkim zavodom, nominiran za Nacionalni referentni centar za kvalitetu voda i zraka u Bosni i Hercegovini.
- *Republički zavod za zaštitu kulturno-istorijskog i prirodnog nasljeđa Republike Srpske* je upravna organizacija u sastavu Ministarstva prosvjete i kulture RS i vrši stručne i druge poslove koji se odnose na evidentiranje, istraživanje i vrednovanje nekretnina, pokretnih stvari i dijelova prirode koji uživaju prethodnu zaštitu; utvrđivanje svojstva dobara kulturno-istorijskog ili prirodnog nasljeđa; proglašavanje dobara zaštićenim; vođenje središnjeg registra zaštićenih dobara; davanje suglasnosti na stručne elaborate za vršenje konzervatorskih i restauratorskih radova na zaštićenim dobrima, te njihovo adaptiranje i revitaliziranje; izradu stručnih elaborata o zaštiti i korištenju dobara u postupku izrade prostornih i urbanističkih planova; odobrenja za privremeno iznošenje zaštićenih dobara u inozemstvo; odobrenja za arheološka i druga istraživanja; uvjete za korištenje zaštićenih dobara, stručni nadzor nad radom organizacija za zaštitu; vršenje drugih poslova u oblasti zaštite i korištenja kulturno-istorijskog i prirodnog nasljeđa, te razmjenu informacija između svih relevantnih institucija u Bosni i Hercegovini i Europi.

2.3. Akteri na županijskoj i lokalnoj razini

Upravljanje okolišem na lokalnoj razini u Bosni i Hercegovini je dosta složeno pitanje. Kao što je prethodno spomenuto, Federacija BiH se sastoji od deset županija čije su nadležnosti definirane Ustavom FBiH. Svaka županija ima svoju vladu koja usvaja županijske zakone (koji su usklađeni sa zakonodavstvom FBiH). Ne postoji jedinstven oblik organizacije ili politike za ministarstva koja se bave pitanjima okoliša na županijskoj razini.

SPISAK ŽUPANIJSKIH MINISTARSTAVA ZA OKOLIŠ U FBiH

Br.	Naziv županije	Naziv nadležnog ministarstva
1	Unsko-sanski kanton	Ministarstvo za građevinarstvo, prostorno uređenje i zaštitu okoliša
2	Posavska županija	Ministarstvo za transport, komunikacije, turizam i zaštitu okoliša
3	Tuzlanski kanton	Ministarstvo za urbanizam, prostorno uređenje i

		zaštitu okoliša
4	Zeničko-dobojski kanton	Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoliša
5	Bosansko-podrinjski kanton	Ministarstvo za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoliša
6	Srednjobosanski kanton	Ministarstvo prostornog uređenja, obnove i povratka (<i>obuhvaća i okoliš</i>)
7	Hercegovačko-neretvanski kanton	Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoliša
8	Zapadno-hercegovačka županija	Ministarstvo prostornog uređenja, resursa i zaštite okoliša
9	Sarajevski kanton	Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša
10	Hercegbosanska županija	Ministarstvo graditeljstva, obnove, prostornog uređenja i zaštite okoliša

U sljedećim županijama su uspostavljene županijske uprave za inspekcijske poslove unutar kojih postoji urbanističko-ekološki inspektorat u čijoj je nadležnosti nadzor nad izvršavanjem propisa iz oblasti zaštite okoliša:

1. Tuzlanski kanton
2. Kanton Sarajevo
3. Unsko-sanski kanton
4. Zeničko-dobojski kanton
5. Bosansko-podrinjski kanton
6. Zapadno-hercegovačka županija

U ostalim županijama županijske uprave za inspekcijske poslove nisu još formirane.

Županije ukupno obuhvaćaju 79 općina. Opseg rada, kao i nadležnosti općina, regulirani su Zakonom o načelima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“ br. 49/06). U članku 8 toga Zakona se navode formulacija i implementacija politika prostornoga uređenja i okoliša, upravljanje vodama, upravljanje otpadom i upravljanje prirodnim resursima na razini općine kao neke od samoupravnih nadležnosti koje ne mogu ograničiti ili uskratiti federalne ili županijske vlasti, osim u slučajevima i u opsegu koji je određen zakonom.

Republika Srpska obuhvaća 63 općine i njihove su nadležnosti regulirane Zakonom o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik RS“ br. 101/04). Prema članku 12 ovoga Zakona, općine u RS-u imaju neovisne nadležnosti nad javnim uslugama poput zaštite okoliša i upravljanja vodama. Konkretno nadležnosti lokalne samouprave glede zaštite okoliša i prirodnih resursa su navedene u članku 22:

- zaštita i uređenje poljoprivrednog zemljišta,
- određivanje erozivnih područja i protuerozivnih mjera,
- određivanje uvjeta i načina uređenja pašnjaka,
- upravljanje prirodnim jezerima, izvorima, javnim bunarima i česmama,
- upravljanje vodoopskrbom,

- zaštita, uređenje i unapređenje područja s prirodnim ljekovitim svojstvima,
- propisivanje graničnih vrijednosti emisije za štetne materije, kada je to propisano zakonom,
- objavljivanje podataka o kvaliteti zraka i poboljšanju kvalitete zraka prema potrebi,
- zaštita od buke i mjerenje buke,
- zaštita prirodnog nasljeđa i vrijednosti općine,
- pitanja koja se odnose na veterinarstvo,
- stočarstvo i pčelarstvo.

Općine u oba entiteta obično izvršavaju svoje nadležnosti nad zaštitom okoliša putem različitih odjeljenja unutar općina poput odjeljenja za komunalne poslove, prostorno uređenje, urbanizam, razvoj, inspekcije, itd.

3. ZAKONSKI OKVIR

3.1. Zakoni o okolišu

Prvi set zakona o okolišu u Bosni i Hercegovini je pripremljen uz financijsku i tehničku asistenciju programa EU za Pomoć Zajednice u obnovi, razvoju i stabilizaciji (*eng. Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilization - CARDS*). Namjera je bila izraditi zakone sukladno relevantnim europskim direktivama, koji će biti usklađeni za oba entiteta i Brčko distrikt.

Ovaj set zakona je razmatrao i odobrio Međuentitetski koordinacioni odbor za okoliš² i sadrži sljedeće zakone:

- Okvirni zakon o zaštiti okoliša
- Zakon o zaštiti zraka
- Zakon o zaštiti voda
- Zakon o upravljanju otpadom
- Zakon o zaštiti prirode
- Zakon o fondu za okoliš/Zakon o fondu za zaštitu životne sredine

Republika Srpska je ove zakone usvojila 2002, Federacija Bosne i Hercegovine 2003. i Brčko distrikt 2004. godine. Sadržaj tih zakona nije isti u oba entiteta i Brčko distriktu, ali su vrlo slični i ne postoje ključne razlike. Međutim, Zakon o zaštiti voda više nije važeći i 2006. je u oba entiteta zamijenjen Zakonom o vodama (vidi tablice 3 i 4).

Kompletan spisak zakona koji se posredno ili neposredno bave pitanjima okoliša, a koji su do sada usvojeni u Bosni i Hercegovini, u oba entiteta i Brčko distriktu, nalazi se u tablicama ispod. Zakoni ispisani sivom bojom više nisu važeći.

² Ovaj Odbor je djelovao od 1998. do 2006. kada je zamijenjen Međuentitetskim tijelom za okoliš.

3.1.1 Zakoni o okolišu na razini države

BOSNA I HERCEGOVINA	
Puni naziv zakona	„Službeni glasnik BiH“ br.
Zakon o koncesijama	32/02
• Zakon o izmjeni Zakona o koncesijama	56/04
Zakon o veterinarstvu BiH	34/02
Zakon o zaštiti zdravlja bilja	23/03
Zakon o genetski modificiranim organizmima	23/09
Zakon o zaštiti dobrobiti životinja	25/09
Zakon o poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju BiH	50/08
Zakon o radijacijskoj i nuklearnoj sigurnosti	88/07
Zakon o fitofarmaceutskim sredstvima BiH	49/04

3.1.2 Zakoni o okolišu u Federaciji Bosne i Hercegovine

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE	
Puni naziv zakona	„Službene novine FBiH“ br.
Zakon o uvjetima, načinu obavljanja djelatnosti rezanja drveta	27/97
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o uvjetima, načinu obavljanja djelatnosti rezanja drveta	25/06
Zakon o vodama	18/98
Zakon o zaštiti od jonizirajućih zračenja i radijacionoj sigurnosti	15/99
Zakon o veterinarstvu	46/00
Zakon o šumama ³	20/02
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o šumama	29/03, 37/04
Zakon o koncesijama	40/02

³ Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine je, odlučujući o zahtjevima načelnika Općine Konjic i Saveza općina i gradova Federacije BiH, za zaštitu prava na lokalnu samoupravu u svezi sa Zakonom o šumama, na sjednici održanoj 14. travnja 2009. godine, donio Presudu broj U-26/08 („Službene novine Federacije BiH“ br. 36/09) kojom se utvrđuje da je Zakonom o šumama („Službene novine Federacije BiH“ br. 20/02, 29/03 i 37/04) povrijeđeno pravo općina na lokalnu samoupravu. Ustavni sud je dao mogućnost Parlamentu Federacije BiH da, u roku od šest mjeseci od dana objavljivanja presude u „Službenim novinama Federacije BiH“, usuglasi odredbe Zakona o šumama s Europskom poveljom o lokalnoj samoupravi i Zakonom o načelima lokalne samouprave u Federaciji BiH. S obzirom da Parlament Federacije BiH nije u ostavljenome roku postupio po presudi Ustavnog suda Federacije BiH, primjena Zakona o šumama je prestala 27.11.2009. godine. Trenutačno je oblast šumarstva u Federaciji BiH uređena Uredbom o šumama („Službene novine Federacije BiH“ br. 83/09, 26/10, 33/10 i 38/10) koju je donijela Vlada Federacije BiH.

• Zakon o dopunama Zakona o koncesijama	61/06
Zakon o prostornom planiranju	52/02
Zakon o upravljanju otpadom	33/03
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom	72/09
Zakon o zaštiti zraka	33/03
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti zraka	4/10
Zakon o zaštiti voda	33/03
Zakon o zaštiti okoliša	33/03
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti okoliša	38/09
Zakon o zaštiti prirode	33/03
Zakon o fondu za zaštitu okoliša FBiH	33/03
Zakon o slatkovodnom ribarstvu	64/04
Zakon o inspekcijama u FBiH	69/05
Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na razini FBiH	2/06
Zakon o dopuni Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na razini FBiH	13/10
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na razini FBiH	72/07, 32/08, 4/10, 13/10
Zakon o lovstvu	4/06
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o lovstvu	8/10
Zakon o vodama	70/06
Zakon o poljoprivredi	88/07
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi	4/10
Zakon o Nacionalnom parku „Una“	44/08
Zakon o poljoprivrednom zemljištu	52/09
Zakon o geološkim istraživanjima	9/10
Zakon o rudarstvu FBiH	26/10
Zakon o sjemenu i sadnom materijalu šumskih i hortikulturnih vrsta drveća i grmlja	71/05, 8/10
Zakon o zdravstvenoj zaštiti	46/10

3.1.3 Zakoni o okolišu u Republici Srpskoj

REPUBLIKA SRPSKA	
Puni naziv zakona	„Službeni glasnik RS“ br.

Zakon o vodama	10/98, 51/01
Zakon o zaštiti voda	53/02
Zakon o šumama	19/94
Zakon o zaštiti životne sredine	53/02
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine	109/05, 29/10
• Zakon o izmjeni Zakona o zaštiti životne sredine	41/08
Zakon o zaštiti životne sredine (Prečišćeni tekst ⁴)	28/07
Zakon o zaštiti prirode	50/02
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode	34/08, 59/08
Zakon o zaštiti prirode (Prečišćeni tekst)	113/08
Zakon o zaštiti vazduha	53/02
Zakon o lovstvu	4/02
Zakon o upravljanju otpadom	53/02
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom	65/08
Zakon o fondu za zaštitu životne sredine	51/02
• Zakon o izmjenama zakona o fondu za zaštitu životne sredine	53/07
Zakon o uređenju prostora	84/02
• Zakon o izmjenama zakona o prostornom uređenju	14/03, 112/06, 53/07
Zakon o lovstvu	4/02
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o lovstvu	34/08
Zakon o koncesiji	25/02
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o koncesijama	91/06, 92/09
Zakon o nacionalnim parkovima	21/96
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim parkovima	74/05
Zakon o poljoprivrednom zemljištu	14/04
Zakon o organskoj proizvodnji hrane	75/04
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o organskoj proizvodnji hrane	71/09
Zakon o geološkim istraživanjima	51/04
Zakon o zaštiti od nejonizujućih zračenja	2/05
Zakon o vodama	50/06
• Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o vodama	92/09
Zakon o poljoprivredi	70/06
• Zakon o dopunama Zakona o poljoprivredi	20/07
	86/07

⁴ Prečišćeni tekst zakona ili drugog akta obuhvaća samo integralni tekst zakona/akta.

<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o izmjeni Zakona o poljoprivredi • Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi 	71/09
Zakon o poljoprivrednom zemljištu	93/06
<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu • Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu 	86/07 14/10
Zakon o veterinarstvu u RS	42/08
Zakon o šumama	75/08
Zakon o genetički modificiranim organizmima	103/08
Zakon o zaštiti i dobrobiti životinja	111/08
Zakon o zaštiti prirode (Prečišćeni tekst)	113/08
Zakon o kemikalijama	25/09
Zakon o zaštiti zdravlja bilja u RS	25/09
Zakon o biocidima	37/09
Zakon o energetici	49/09
Zakon o lovstvu	60/09
Zakon o ribarstvu	4/02
<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ribarstvu 	58/09
Zakon o sredstvima za zaštitu bilja	52/10
Zakon o pčelarstvu	52/10
Zakon o uređenju prostora i građenju	55/10
Zakon o reproduktivnom materijalu šumskog drveća	60/09
Zakon o meteorološkoj i hidrološkoj djelatnosti RS	20/00
Zakon o nacionalnim parkovima	75/10
Zakon o rudarstvu	107/05
<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o rudarstvu 	75/10

3.1.4 Zakoni o okolišu u Brčko distriktu

BRČKO DISTRIKT	
Puni naziv zakona	„Službeni glasnik BD“ br.
Zakon o zaštiti zraka	25/04
<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o izmjenama Zakona o zaštiti zraka • Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti zraka 	19/07 1/05, 9/09
Zakon o zaštiti prirode	24/04
<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o izmjenama Zakona o zaštiti prirode • Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode 	19/07 1/05, 9/09
Zakon o koncesijama	41/06
<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o koncesijama 	19/07, 2/08

Zakon o prostornom planiranju i građenju	29/08
Zakon o slatkovodnom ribarstvu	35/05
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o slatkovodnom ribarstvu	19/07
Zakon o šumama Brčko distrikta BiH	14/10
Zakon o zaštiti voda Brčko distrikta BiH ⁵	25/04, 19/07
Zakon o upravljanju otpadom	25/04
• Zakon o izmjenama Zakona o upravljanju otpadom	19/07
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom	1/05, 2/08, 9/09
Zakon o zaštiti životnog okoliša	24/04
• Zakon o izmjenama Zakona o zaštiti životnog okoliša	19/07
• Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti životnog okoliša	1/05, 9/09
Zakon o poljoprivrednom zemljištu	32/04
• Zakon o izmjenama Zakona o poljoprivrednom zemljištu	20/06, 19/07

Prva tablica pokazuje da je zakonodavstvo o okolišu u Bosni i Hercegovini vrlo ograničeno, te da je sektor okoliša loše reguliran na državnoj razini. Još uvijek nedostaje državni zakon o zaštiti okoliša, iako je njegovo usvajanje dio zahtjeva za europske integracije BiH (vidi odjeljak 1.4), te je također bio jedan od prioriteta u Srednjoročnoj razvojnoj strategiji Bosne i Hercegovine – Strategija za smanjenje siromaštva (PRSP). U kolovozu 2008. je utemeljena radna skupina za izradu nacрта ovoga zakona, ali on nikad nije ušao u parlamentarnu proceduru zbog složenosti tehničkih detalja i neslaganja na različitim razinama upravljanja u BiH glede unifikacije sektora okoliša u BiH. Nedostaju i drugi zakoni o okolišu (npr. zakon o sprečavanju buke i zakon o zaštiti zemljišta), i to ne samo na državnoj razini, već i na razini oba entiteta.

Postojeće zakonodavstvo nije usklađeno vertikalno (postoji mnogo praznina između zakona na državnoj i entitetskoj razini, te između županija i Federacije BiH), a još manje horizontalno (zakonodavstvo o okolišu se razlikuje u dva entiteta i svi relevantni zakoni nisu usvojeni u oba entiteta i Brčko distriktu).

3.2. Pregled sekundarne legislative u oblasti okoliša

Jedan od problema zakonodavstva o okolišu u BiH je što nedostaju neki podzakonski akti koji su propisani ranije navedenim zakonima o okolišu, te je potrebno usvojiti veliki dio sekundarnog zakonodavstva za provedbu propisanih mjera. Vlade oba entiteta izdaju četiri vrste podzakonskih akata: uredbе, odluke, rješenja i zaključke, dok Vijeće ministara Bosne i

⁵ U pripremi je novi Zakon o vodama, čijim usvajanjem će Zakon o zaštiti voda prestati važiti.

Hercegovine izdaje odluke, rješenja i zaključke. Uredbom se reguliraju najvažnija pitanja kojima rukovodi vlada, odnosi glede implementiranja zakona, uspostava stručnih i ostalih odjeljenja vlada, te se definiraju načela unutarnje organizacije entitetskih vlasti. Odlukom se reguliraju pojedinačna pitanja ili se propisuju mjere vlade, daje se odobrenje ili potvrda akata drugih rukovodstava ili organizacija i odlučuje se o drugim pitanja koja nisu obuhvaćena uredbom. Rješenjem se reguliraju imenovanja ili oslobađanje dužnosti, kao i druga pojedinačna pitanja pod ovlastima vlade. Zaključkom se definira mišljenje o pitanjima koja su bitna za implementiranje definirane politike, reguliraju se unutarnji odnosi u vladi i odlučuje se o zadaćama državne/entitetske vlasti i odjeljenja unutar vlade.

Pored akata koje donosi vlada, primjenjuju se i podzakonski akti u formi pravilnika, koje donosi mjerodavni ministar i koji dodatno reguliraju zakone, odnosno značajna pitanja u svezi s okolišem.

3.2.1 Podzakonski akti o okolišu u Federaciji Bosne i Hercegovine

Zakon o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“ br. 33/03 i 38/09)

1. Pravilnik o pogonima i postrojenjima za koje je obvezna procjena utjecaja na okoliš, kao i pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolišno dopuštenje („Službene novine Federacije BiH“ br. 19/04);
2. Pravilnik o izradi godišnjih/polugodišnjih programa inspekcije zaštite okoliša;
3. Pravilnik o sadržaju izvješća o stanju sigurnosti, sadržaju informacija o sigurnosnim mjerama i sadržaju unutarnjih i spoljnih planova intervencije (SEVESO);
4. Pravilnik o uvjetima za podnošenje zahtjeva za izdavanje okolišnog dopuštenja za pogone i postrojenja koja imaju izdata dopuštenja prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti okoliša;
5. Pravilnik o rokovima za podnošenje zahtjeva za izdavanje okolišnog dopuštenja za pogone i postrojenja koja imaju izdata dopuštenja prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti okoliša;
6. Pravilnik o uvjetima i kriterijima koje moraju ispunjavati nositelji izrade Studije utjecaja na okoliš i visini naknade i ostalih troškova nastalih u postupku procjene utjecaja na okoliš (sve „Službene novine Federacije BiH“ br. 68/05);
7. Pravilnik o izmjeni Pravilnika o uvjetima i kriterijima koje moraju ispunjavati nositelji izrade Studije utjecaja na okoliš i visini naknade i ostalih troškova nastalih u postupku procjene utjecaja na okoliš („Službene novine Federacije BiH“ br. 92/07);
8. Pravilnik o registrima postrojenja i zagađivanja („Službene novine Federacije BiH“ br. 82/07);
9. Pravilnik o donošenju najboljih raspoloživih tehnika/BAT-va kojima se postižu standardi kvalitete okoliša („Službene novine Federacije BiH“ br. BiH 92/07);
10. Pravilnik o eko-oznakama i o načinu upravljanja eko-oznakama („Službene novine Federacije BiH“ br. 92/07).

Zakon o zaštiti zraka („Službene novine Federacije BiH“ br. 33/03 i 4/10)

1. Pravilnik o monitoringu emisija zagađujućih materija u zrak;

2. Pravilnik o uvjetima za rad postrojenja za spaljivanje otpada;
3. Pravilnik o emisiji isparljivih organskih jedinjenja;
4. Pravilnik o graničnim vrijednostima kvaliteta zraka;
5. Pravilnik o monitoringu kvaliteta zraka;
6. Pravilnik o graničnim vrijednostima emisije;
7. Pravilnik o graničnim vrijednostima emisije u zrak iz postrojenja za sagorijevanje; (svi pravilnici objavljeni u „Službenim novinama Federacije BiH“ br. 12/05)
8. Pravilnik o ograničenju emisije u zrak iz postrojenja za spaljivanje biomase („Službene novine Federacije BiH“ br. 34/05);
9. Pravilnik o postepenom isključivanju supstanci koje oštećuju ozonski omotač („Službene novine Federacije BiH“ br. 39/05).

Zakon o upravljanju otpadom („Službene novine Federacije BiH“ br. 33/03 i 72/09)

1. Pravilnik o kategorijama otpada sa listama;
2. Pravilnik o izdavanju dozvole za aktivnosti male privrede u upravljanju otpadom;
3. Pravilnik o uvjetima prijenosa obaveza upravljanja otpadom sa proizvođača i prodavača na operatera sistema za prikupljanje otpada;
4. Pravilnik o postupanju s otpadom koji se ne nalazi na listi opasnog otpada ili čiji je sadržaj nepoznat;
5. Pravilnik o sadržaju plana prilagodbe upravljanja otpadom za postojeća postrojenja za tretman ili odlaganje otpada i aktivnostima koje preduzima nadležni organ; (svi pravilnici objavljeni u „Službene novine Federacije“ br. BiH 9/05)
6. Uredba o finansijskim garancijama kojima se može osigurati prekogranični promet otpada („Službene novine Federacije BiH“ br. 41/05);
7. Uredba o obvezi dostavljanja godišnjeg izvještaja o ispunjavanju uvjeta iz dozvole za upravljanje otpadom („Službene novine Federacije BiH“ br. 31/06);
8. Uredba o selektivnom prikupljanju, pakiranju i označavanju otpada („Službene novine Federacije BiH“ br. 38/06);
9. Uredba o finansijskim i drugim garancijama za pokrivanje troškova rizika od mogućih šteta, sanacije i postupke nakon zatvaranja deponije („Službene novine Federacije BiH“ br. 39/06);
10. Pravilnik o obrascu, sadržaju i postupku obavještanja o važnim karakteristikama proizvoda i ambalaže od strane proizvođača („Službene novine Federacije BiH“ br. 6/08);
11. Pravilnik o upravljanju medicinskim otpadom („Službene novine Federacije BiH“ br. 77/08);
12. Pravilnik o životinjskom otpadu i drugim neopasnim materijalima prirodnog podrijetla koji se mogu koristiti u poljoprivredne svrhe („Službene novine Federacije BiH“ br. 8/08);
13. Pravilnik o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom („Službene novine Federacije BiH“ br. 83/10).

Zakon o zaštiti prirode („Službene novine Federacije“ BiH 33/03)

1. Pravilnik o uspostavljanju sustava namjernog držanja i ubijanja zaštićenih životinja („Službene novine Federacije BiH“ br. 46/05);
2. Pravilnik o uspostavljanju i upravljanju informacijskim sustavom za zaštitu prirode i vršenje monitoringa („Službene novine Federacije BiH“ br. 46/05);

3. Pravilnik o sadržaju i načinu izrade plana upravljanja zaštićenim područjima;
4. Pravilnik o novim mjerama za istraživanje ili očuvanje kako bi se spriječio značajan negativan utjecaj na životinjske vrste namjernim hvatanjem ili ubijanjem; (svi pravilnici objavljeni u „Službene novine Federacije BiH“ br. 65/06)
5. Pravilnik o sadržaju i načinju vođenja registra zaštićenih područja
6. Pravilnik o uvjetima pristupa zaštićenim područjima („Službene novine Federacije BiH“ br. 15/06).

Zakon o vodama („Službene novine Federacije BiH“ br. 70/06)

1. Pravilnik o graničnim vrijednostima opasnih i štetnih materija za tehnološke otpadne vode prije njihovog ispuštanja u sustav javne kanalizacije odnosno drugi prijemnik („Službene novine Federacije BiH“ br. 50 /07);
2. Pravilnik o graničnim vrijednostima opasnih i štetnih materija za vode koje se nakon prečišćavanja iz sustava javne kanalizacije ispuštaju u prirodni prijemnik („Službene novine Federacije BiH“ br. 50 /07);
3. Pravilnik o sadržaju, obliku, uvjetima, načinu izdavanja i čuvanja vodnih akata („Službene novine Federacije BiH“ br. 6/08);
4. Pravilnik o uvjetima za određivanje zona sanitarne zaštite i zaštitnih mjera za izvorišta voda koja se koriste ili planiraju da koriste za piće („Službene novine Federacije BiH“ br. 51/02);
5. Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije i dostavljanje podataka o količinama zahvaćene vode („Službene novine Federacije BiH“ br. 83/08);
6. Pravilnik o načinu određivanja granice vodnog dobra i o postupku utvrđivanja pripadnosti zemljišne čestice javnom vodnom dobru („Službene novine Federacije BiH“ br. 26/09);
7. Pravilnik o načinu i uvjetima ograničenog prava korištenja javnog vodnog dobra („Službene novine Federacije BiH“ br. 26/09);
8. Pravilnik o postupcima i mjerama u slučajevima akcidenta na vodama i obalnom vodnom zemljištu („Službene novine Federacije BiH“ br. 71/09);
9. Pravilnik o utvrđivanju područja podložnih eutrofikaciji i osjetljivih na nitrata („Službene novine Federacije BiH“ br. 71/09);
10. Pravilnik o monitoringu u područjima podložnim eutrofikaciji i osjetljivim na nitrata („Službene novine Federacije BiH“ br. 71/09);
11. Pravilnik o uspostavi i upravljanju informacijskim sustavom voda („Službene novine Federacije BiH“ br. 77/09);
12. Pravilnik o uvjetima koje moraju ispunjavati referentne, odnosno ovlaštene laboratorije za ispitivanje voda, sadržaju i načinu davanja ovlasti („Službene novine Federacije BiH“ br. 14/10);
13. Uredba o vrstama i sadržaju planova zaštite od štetnog djelovanja voda („Službene novine Federacije BiH“ br. 26/09);
14. Uredba o klasifikaciji voda i voda obalnog mora Jugoslavije u granicama SR BiH voda („Službeni list SR BiH“ br. 18/80⁶);

⁶ Ova Uredba se primjenjuje u prelaznom periodu kao federalni propis na cijeloj teritoriji FBiH, sve dok vlada FBiH ne donese podzakonski akt o klasifikaciji voda na teritoriji FBiH.

15. Uredba o kategorizaciji vodotoka („Službeni list SR BiH“ br. 42/677);
16. Uredba o štetnim i opasnim tvarima u vodama („Službene novine Federacije BiH“ br. 43/07);
17. Pravilnik o načinu obračunavanja, postupku i rokovima za obračunavanje i plaćanje i kontroli izmirivanja obveza na temelju opće vodne naknade i posebnih vodnih naknada („Službene novine Federacije BiH“ br. 92/07 i 46/09);
18. Odluka o granicama riječnih bazena i vodnih područja na teritoriji FBiH („Službene novine Federacije BiH“ br. 41/07);
19. Odluka o visini posebnih vodnih naknada („Službene novine Federacije BiH“ br. 46/07);
20. Pravilnik o uvjetima i kriterijima koje mora ispunjavati specijalizirana i ovlaštena pravna osoba za provedbu mjera otklanjanja ili sprečavanja zagađenja voda u slučaju iznenadnog zagađenja ili opasnosti od iznenadnog zagađenja voda i načinu davanja ovlaštenja („Službene novine Federacije BiH“ br. 06/11).

Zakon o Fondu za zaštitu okoliša („Službene novine Federacije BiH“ br. 33/03)

1. Pravilnik o postupku objavljivanja konkursa i o odlučivanju o odabiru korisnika sredstava Fonda za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine;
2. Pravilnik o mjerilima za ocjenjivanje zahtjeva za dodjelu sredstava Fonda, odnosno programa, projekata i sličnih aktivnosti;
3. Pravilnik o načinu praćenja namjenskog korištenja sredstava i ugovorenih prava i obaveza;
(svi pravilnici objavljeni u „Službene novine Federacije BiH“ br. 73/10)
4. Pravilnik o uvjetima koje moraju ispunjavati korisnici sredstava Fonda za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine;
5. Pravilnik o uvjetima i načinu dodjele zajmova, ili pozajmica i drugih sredstava Fonda;
(ovi pravilnici objavljeni u „Službene novine Federacije BiH“ br. 75/10)

Drugi podzakonski akti bitni za okolišna pitanja u Federaciji BiH:

- Uredba o jedinstvenoj metodologiji za izradu dokumenata prostornog uređenja („Službene novine Federacije BiH“ br. 63/04);
- Uredba o građevinama i zahvatima od značaja za FBiH i građevinama, djelatnostima i zahvatima koji mogu u znatnoj mjeri uticati na okoliš, život i zdravlje ljudi FBiH, za koju urbanističku suglasnost izdaje Federalno ministarstvo prostornog uređenja („Službene novine Federacije BiH“ br. 85/04 i 29/08);
- Uredba o šumama („Službene novine Federacije BiH“ br. 83/09, 26/10 i 38/10);
- Uredba o korištenju obnovljivih izvora energije kogeneracije („Službene novine Federacije BiH“ br. 36/10);
- Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja ribarskog katastra („Službene novine Federacije BiH“ br. 63/05);
- Pravilnik o listama štetnih organizama, listama bilja, biljnih proizvoda i regularnih objekata („Službene novine Federacije BiH“ br. 69/09);

⁷ Do donošenja novog podzakonskog propisa o kategorizaciji voda, primjenjivat će se ova Uredba privremeno kao federalni propis.

- Pravilnik o uzgoju, iskorištavanju, sakupljanju i prometu sekundarnih šumskih proizvoda („Službene novine Federacije BiH“ br. 66/05);
- Pravilnik o načinu odabiranja, doznaci i sječi stabala ili površina za sječu („Službene novine Federacije BiH“ br. 62/02).

3.2.2 Podzakonski akti o okolišu u Republici Srpskoj

Zakon o zaštiti životne sredine („Službeni glasnik RS“ br. 28/07, 41/08 i 29/10)

1. Uredba o projektima za koje se sprovodi procjena utjecaja na životnu sredinu i kriterijima za odlučivanje o obvezi provedbe i opsegu procjene utjecaja na životnu sredinu („Službeni glasnik RS“ br. 7/06);
2. Uredba o postrojenjima koja mogu biti izgrađena i puštena u rad samo ukoliko imaju ekološku dozvolu („Službeni glasnik RS“ br. 7/06);
3. Uputstvo o sadržaju studije uticaja na životnu sredinu („Službeni glasnik RS“ br. 118/05);
4. Pravilnik o uslovima za obavljanje djelatnosti pravnih lica iz oblasti zaštite životne sredine („Službeni glasnik RS“ br. 15/07 i 36/08);
5. Pravilnik o uslovima za podnošenje zahtjeva za izdavanje ekološke dozvole za pogone i postrojenja koja imaju izdate dozvole prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti životne sredine („Službeni glasnik RS“ br. 24/06);
6. Pravilnik o rokovima za podnošenje zahtjeva za izdavanje ekološke dozvole za pogone i postrojenja koja imaju izdate dozvole prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti životne sredine („Službeni glasnik RS“ br. 24/06);
7. Pravilnik o najboljim raspoloživim tehnikama za postizanje standarda kvaliteta životne sredine („Službeni glasnik RS“ br. 22/08);
8. Pravilnik o eko-oznakama i načinu upravljanja eko-oznakama („Službeni glasnik RS“ br. 22/08);
9. Pravilnik o metodologiji i načinu vođenja registra postrojenja i zagađivača („Službeni glasnik RS“ br. 92/07);
10. Pravilnik o sadržaju, utvrđivanju i načinu sprovođenja mjera upravljanja zaštićenim područjima („Službeni glasnik RS“ br. 56/09).

Zakon o upravljanju otpadom („Službeni glasnik RS“ br. 53/02 i 65/08)

1. Pravilnik o sadržaju plana prilagođavanja za postojeća postrojenja i uređaje za djelatnosti upravljanja otpadom i aktivnostima koje preduzima nadležni organ („Službeni glasnik RS“ br. 39/05);
2. Pravilnik o vrstama otpada i djelatnostima upravljanja otpadom za koje je potrebna dozvola („Službeni glasnik RS“ br. 39/05 i 3/07);
3. Pravilnik o kategorijama otpada sa katalogom („Službeni glasnik RS“ br. 39/05);
4. Pravilnik o kategorijama otpada, karakteristikama koje ga svrstavaju u opasni otpad, djelatnostima povrata komponenti i odlaganja otpada („Službeni glasnik RS“ br. 39/05);
5. Pravilnik o transportu opasnog otpada („Službeni glasnik RS“ br. 86/05);
6. Pravilnik o finansijskim garancijama kojima se može osigurati prekogranično kretanje otpada („Službeni glasnik RS“ br. 39/05);

7. Pravilnik o uslovima za prenos obaveza upravljanja otpadom sa proizvođača i prodavača na odgovorno lice sustava za prikupljanje otpada („Službeni glasnik RS“ br. 118/05).

Zakon o zaštiti vazduha („Službeni glasnik RS“ br. 53/02)

1. Uredba o graničnim vrijednostima emisije zagađujućih materija u vazduhu („Službeni glasnik RS“ br. 39/05);
2. Uredba o postepenom isključivanju supstanci koje oštećuju ozonski („Službeni glasnik RS“ br. 94/05);
3. Pravilnik o monitoringu emisija zagađujućih materija u vazduh („Službeni glasnik RS“ br. 39/05);
4. Pravilnik o monitoringu kvaliteta vazduha („Službeni glasnik RS“ br. 39/05);
5. Pravilnik o graničnim vrijednostima kvaliteta vazduha („Službeni glasnik RS“ br. 39/05);
6. Pravilnik o ograničenju emisija u vazduh iz postrojenja za spaljivanje biomase („Službeni glasnik RS“ br. 85/05);
7. Pravilnik o graničnim vrijednostima emisije u vazduh iz postrojenja za sagorijevanje („Službeni glasnik RS“ br. 39/05);
8. Pravilnik o emisiji isparljivih organskih jedinjenja („Službeni glasnik RS“ 39/05);
9. Pravilnik o uslovima za rad postrojenja za spaljivanje otpada („Službeni glasnik RS“ br. 39/05).

Zakon o zaštiti prirode – prečišćeni tekst („Službeni glasnik RS“ br. 113/08)

1. Pravilnik o sustavu praćenja namjernog držanja i ubijanja zaštićenih životinja („Službeni glasnik RS“ br. 85/05);
2. Pravilnik o načinu uspostavljanja i upravljanja informativnim sustavom za zaštitu prirode i sustavu praćenja („Službeni glasnik RS“ br. 85/05);
3. Odluka o stavljanju u prethodnu zaštitu novootkrivenog speleološkog objekta – pećina na lokalitetu kamenoloma “Kozaraputevi” a.d. u Ljubačevu, Banja Luka („Službeni glasnik RS“ br. 35/05).

Zakon o vodama („Službeni glasnik RS“ br. 50/06)

1. Pravilnik o uslovima ispuštanja otpadnih voda u javnu kanalizaciju („Službeni glasnik RS“ br. 44/01);
2. Pravilnik o uslovima ispuštanja otpadnih voda u površinske vode („Službeni glasnik RS“ br. 44/01);
3. Pravilnik o mjerama zaštite, načinu određivanja i održavanja zona i pojaseva sanitarne zaštite, područja na kojima se nalaze izvorišta, kao i vodnih objekata i voda namijenjenih ljudskoj upotrebi („Službeni glasnik RS“ br. 7/03);
4. Odluka o stopama posebnih vodoprivrednih naknada („Službeni glasnik RS“ br. 22/08);
5. Odluka o utvrđivanju granica oblasnih riječnih slivova (distrikta) i slivova na teritoriji Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ br. 98/06);
6. Uredba o načinu, postupku i rokovima obračunavanja i plaćanja posebnih vodnih naknada („Službeni glasnik RS“ br. 74/09);
7. Uredba o klasifikaciji voda i kategorizaciji vodotoka („Službeni glasnik RS“ br. 42/01);
8. Uredba o načinu učešća javnosti u upravljanju vodama („Službeni glasnik RS“ br. 35/07);

9. Pravilnik o načinu i metodama određivanja stepena zagađenosti otpadnih voda kao osnovice za utvrđivanje vodoprivredne naknade („Službeni glasnik RS“ br. 44/01);
10. Pravilnik o uslovima koje moraju da ispunjavaju vodoprivredne laboratorije kao pravna lica ili u okviru pravnih lica koje vrše određenu vrstu ispitivanja površinskih, podzemnih i otpadnih voda („Službeni glasnik RS“ br. 44/01);
11. Pravilnik o tretmanu i odvodnji otpadnih voda za područja gradova i naselja gdje nema javne kanalizacije („Službeni glasnik RS“ br. 68/01);
12. Pravilnik o načinu održavanja riječnih korita i vodnog zemljišta („Službeni glasnik RS“ br. 9/00).

Zakon o Fondu za zaštitu životne sredine („Službeni glasnik RS“ br. 51/02 i 53/07)

1. Pravilnik o načinu i kriterijumima za dodjelu finansijskih sredstava za programe i projekte iz oblasti zaštite životne sredine („Službeni glasnik RS“ br. 96/08).

Zakon o šumama Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ br. 75/08), i

Zakon o reproduktivnom materijalu šumskog drveća („Službeni glasnik RS“ br. 60/09)

1. Pravilnik o evidencijama izvršenih radova na zaštiti, šumskouzgojnim radovima, gajenju i rabljenju (sječi) šuma („Službeni glasnik RS“ br. 47/09);
2. Pravilnik o katastru šuma i šumskog zemljišta („Službeni glasnik RS“ br. 47/09);
3. Pravilnik o načinu izrade, vođenju i dostavljanju podataka katastra lovišta („Službeni glasnik RS“ br. 107/09);
4. Pravilnik o načinu proglašavanja, obilježavanja, financiranja, načinu gazdovanja zaštitnim šumama i šumama posebne namjene („Službeni glasnik RS“ br. 57/09);
5. Pravilnik o sadržaju i postupku izrade plana zaštite šume od požara („Službeni glasnik RS“ br. 107/09);
6. Pravilnik o provedbi inventure šuma na velikim površinama („Službeni glasnik RS“ br. 13/09)
7. Pravilnik o uvjetima, rokovima i načinu obavještanja o pojavi štetočina i nastaloj šteti u šumi i na šumskom zemljištu („Službeni glasnik RS“ br. 98/09);
8. Pravilnik o uspostavljanju genetičke banke šumskog bilja („Službeni glasnik RS“ br. 107/09).

3.3. Multilateralni ugovori u oblasti okoliša

Bosna i Hercegovina je postala Ugovorna strana u sljedećim konvencijama tako što ih je preuzela sukcesijom kao sljedbenica bivše Jugoslavije:

MULTILATERALNI UGOVORI U OBLASTI OKOLIŠA	MJESTO I GODINA USVAJANJA	NADNEVAK RATIFICIRANJA (sukcesijom)	„SLUŽBENI LIST“ BR. ⁸
Konvencija o barskim i močvarnim	Ramsar, 1971.	2001.	Notificiranje

⁸ Ukoliko je dostupan/poznat

područjima od međunarodnog značaja, posebno staništima vodotokova			o sukcesiji ⁹
Konvencija o dalekosežnom prekograničnom zagađenju zraka	Ženeva, 1979.	6. ožujak 1992.	SFRJ, 11/86 R BiH, 13/94
<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o dugoročnom financiranju programa suradnje za praćenje i procjenu dalekosežne transmisije zagađivača zraka u Europi (EMEP) 	Ženeva, 1984.	1. rujan 1993.	SFRJ, 2/87 R BiH, 13/94
Konvencija o međunarodnoj pomorskoj organizaciji	Ženeva, 1948.	16. srpanj 1993.	
Konvencija o međunarodnoj civilnoj avijaciji, aneks 16 – avionska buka	Čikago, 1944.	13. siječanj 1993.	
Konvencija o zaštiti ozonskog omotača	Beč, 1985.	1. rujan 1993.	SFRJ, 2/87 R BiH, 13/94
<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o supstancama koje oštećuju ozonski omotač 	Montreal, 1987.	1. rujan 1993.	SFRJ, 16/90
<ul style="list-style-type: none"> • Amandmani Montrealskom protokolu prema dogovoru Ugovornih strana sa drugog sastanka 	London, 1990.	11. kolovoz 2003.*	BiH, 8/03
<ul style="list-style-type: none"> • Amandmani na Montrealski protokol prema dogovoru Ugovornih strana sa četvrtog sastanka 	Kopenhagen, 1992.	11. kolovoz 2003.*	BiH, 8/03
<ul style="list-style-type: none"> • Amandmani na Montrealski protokol prema dogovoru Ugovornih strana sa devetog sastanka 	Montreal, 1997.	11. kolovoz 2003*	BiH, 8/03
<ul style="list-style-type: none"> • Amandmani na Montrealski protokol prema dogovoru Ugovornih strana s jedanaestog sastanka 	Peking, 1999.	U parlamentarnoj proceduri	
Konvencija UN-a o pravu mora	Zaliv Montego, 1982.	12. siječanj 1994.	R BiH, 15/95
Konvencija o zaštiti Sredozemnog mora od zagađenja	Barcelona, 1976.	1. ožujak 1992.	SFRJ, 12/77 R BiH, 25/93
<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o sprečavanju zagađenja Sredozemnog mora 	Barcelona, 1976.	1. ožujak 1992.	

⁹ Izvor: NEAP BiH

* Sporazumi u tabeli koji su označeni zvjezdicom nisu usvojeni sukcesijom, već su dio sporazuma koji su prethodno usvojeni sukcesijom, te su time njihov sastavni dio.

potapanjem otpada iz brodova i zrakoplova			
<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o suradnji u borbi protiv zagađivanja Sredozemnog mora naftom i ostalim štetnim materijama u slučaju nesreće 	Kuvajt, 1978.	1. ožujak 1992.	
<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o zaštiti Sredozemnog mora od zagađenja iz kopnenih izvora (LBS) 	Atena, 1980.	22. listopada 1994.	SFRJ, 1/90 R BiH, 13/94
<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o posebno zaštićenim područjima i biološkoj raznovrsnosti Sredozemnog mora 	Ženeva, 1982.	22. listopada 1994.	SFRJ, 9/85 R BiH, 13/94
<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o posebno zaštićenim područjima i biološkoj raznovrsnosti Sredozemnog mora Mediterana 	Monako, 1996.	12. prosinac 1999.*	
Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine	Pariz, 1972.	12. srpanj 1993.	R BiH, 25/93
Konvencija o korištenju bijelog olova u bojama	Ženeva, 1921.	2. lipanj 1993.	
Europski sporazum o međunarodnom prijevozu opasne robe cestom (ADR)	Ženeva, 1957.	1. rujanj 1993.	
<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o izmjeni članka (14) Europskog sporazuma o međunarodnom prijevozu opasne robe cestom (ADR) 	Nju York, 1975.	1. rujanj 1993.	
Konvencija o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala	Beč, 1979.	30. lipanj 1998.	
Konvencija o ribolovu i o očuvanju bioloških bogatstava otvorenog mora	Ženeva, 1958.	12. siječanj 1994.	
Konvencija o teritorijalnom moru i vanjskom pojasu	Ženeva, 1958.	1. rujanj 1993.	
Konvencija o kontinentalnom grebenu	Ženeva, 1958.	12. siječanj 1994.	
Konvencija o otvorenom moru	Ženeva, 1958.	1. rujanj 1993.	
Konvencija o zaštiti radnika od profesionalnih rizika u radnom okruženju uzrokovanih zagađenjem zraka, bukom i vibracijama	Ženeva, 1977.	2. lipanj 1993.	
Ugovor o zabrani smještaja nuklearnog oružja i ostalog oružja za masovno uništenje na dno mora i oceana i u	London, Moskva, Vašington D.C.,	15. kolovoz 1994.	

njihovo podzemlje	1971.		
Ugovor o neprofiliranju nuklearnog oružja	Nju York, 1968.	15. kolovoz 1994.	
Konvencija o ranoj dojadi nuklearne nesreće	Beč, 1986.	30. lipanj 1998.	
Konvencija o pomoći u slučaju nuklearne nesreće ili radiološke opasnosti	Beč, 1986.	30. lipanj 1998.	
Konvencija o zabrani razvoja, proizvodnje i skladištenja bakteriološkog (biološkog) i toksičnog oružja i njihovom uništenju	London, Moskva, Vašington D.C., 1972.	15. kolovoz 1994.	
Međunarodna konvencija o sprečavanju zagađivanja Sredozemnog mora naftom (za engl prijevod: <i>International Convention for the Prevention of Pollution from Ships</i>)	London, 1954.	1994.	SFRJ, 60/73 i 53/74, R BiH, 13/94
Međunarodna konvencija o zaštiti od zagađenja s brodova	London, 1973.	1994.	SFRJ, 2/85 R BiH: 13/94

Sukladno državnom Zakonu o postupku zaključivanja i izvršavanja međunarodnih sporazuma („Službeni glasnik BiH“ br. 29/00) ratificirane su sljedeće konvencije i sporazumi o okolišu:

MULTILATERALNI UGOVORI U OBLASTI OKOLIŠA	MJESTO I GODINA USVAJANJA	DATUM RATIFIKACIJE u BiH	SLUŽBENI GLASNIK BiH BR. ¹⁰
Okvirna konvencija UN o klimatskim promjenama	Rio de Žaneiro, 1992.	2000.	19/00
• Kjoto protokol	Kjoto, 1997.	2008.	3/08
Međunarodna konvencija za zaštitu biljaka	Rim, 1951.	2003.	8/03
Konvencija o kontroli prekograničnog kretanja opasnog otpada i njegovog odlaganja	Bazel, 1989.	2000.	31/00
Konvencija UN o biološkoj raznovrsnosti	Rio de Žaneiro, 1992.	2002.	12/02
• Protokol iz Kartagene o biološkoj sigurnosti	Kartagena, 2000.	2008.	12/08
Konvencija UN o borbi protiv dezertifikacije u zemljama sa velikim sušama i/ili	Pariz, 1994.	2002.	12/02

¹⁰ Ukoliko je dostupan/poznat

dezertifikacijom, posebno u Africi			
Konvencija o saradnji radi zaštite i održivog korištenja rijeke Dunav	Sofija, 1994.	2005.	65/05
Konvencija o uspostavljanju europske i sredozemne organizacije za zaštitu biljaka	Pariz, 1955.	2005.	
Konvencija UNECE-a o pristupu informacijama, učešću javnosti u procesu odlučivanja i pristupu pravosudnim organima iz oblasti okoliša	Arhus, 1998.	2008.	8/08
<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o registru zagađivača i dometu zagađenja (PRTR) 	Kijev, 2003.	2003. ^o	
Konvencija o persistentnim organskim polutantima	Stokholm, 2001.	2010.	1/10
Konvencija o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divlje flore i faune (CITES)	Vašington D.C, 1973.	2008.	11/08
<ul style="list-style-type: none"> • Amandman Konvencije o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divlje flore i faune (članak XI) 	Bon, 1979.	2009.	
Konvencija o procjeni prekograničnog uticaja na okoliš	Espo, 1991.	2009.	8/09
<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o strateškoj procjeni okoliša 	Kijev, 2003,	2003. ^o	
Konvencija o očuvanju europskih prirodnih vrsta i prirodnih staništa	Bern, 1979.	2008.	8/08
Okvirni sporazum o slivu rijeke Save	Kranjska Gora, 2002.	2003.	
Konvencija o zaštiti i korištenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera	Helsinki, 1992.	2009.	8/09
<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o vodi i zdravlju 	London, 1999.	2010.	
<ul style="list-style-type: none"> • Izmjene članka 25 i 26 Konvencije o zaštiti i korištenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera 	Madrid, 2003.	2010.	
<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o građanskoj odgovornosti i kompenzaciji za štetu uzrokovanu prekograničnim utjecajima industrijskih nesreća na prekogranične vode 	Kijev, 2003.	2003. ^o	

^o Simple signature

Konvencija o prekograničnim utjecajima industrijskih incidenata	Helsinki, 1992.	Ratifikacija u toku	
Okvirna konvencija Vijeća Europe o vrijednosti kulturne baštine za društvo	Faro, 2005.	2009.	
Ugovor o energetskej povelji	Lisabon, 1994.	2001.	
<ul style="list-style-type: none"> Energetska povelja – Protokol o energetskej efikasnosti i pripadajućim aspektima okoliša 	Lisabon, 1994.	2001.	
Konvencija o sigurnosti i zdravlju u rudnicima	Ženeva, 1995.	2010.	
Konvencija o sigurnosti i zdravlju u poljoprivredi	Ženeva, 2001.	2010.	
Konvencija o radu u sektoru ribarstva	Ženeva, 2007.	2010.	
Konvencija o sprečavanju velikih industrijskih nesreća	Ženeva, 1993.	2010.	
Europska konvencija o krajoliku	Firenca, 2000.	2010. ^o	
Konvencija o zabrani korištenja, skladištenja, proizvodnje i prijevozu protupješadijskih mina i o njihovom uništenju	Oslo, 1997.	1998.	
Konvencija o prethodno informiranoj suglasnosti procedura za određene opasne kemikalije i pesticide u međunarodnom prometu	Rotterdam, 1998.	2006.	14/06
Europski okvir konvencije o prekograničnoj suradnji između teritorijalnih zajednica i vlasti	Madrid, 1980.	2008.	
Konvencija o međunarodnom prijevozu robe željeznicom	Bern, 1980.	1996.	

4. EUROPSKE INTEGRACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Bosna i Hercegovina je postala potencijalna država kandidat za pridruživanje EU nakon sastanka Europskog vijeća u Thessaloniki u lipnju 2003. EU i Bosna i Hercegovina su 16. lipnja 2008. potpisali Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SAA), koji je stupio na snagu nakon dovršenja procesa ratificiranja. Sporazumom se stvara okvir za suradnju između EU i BiH, te je on ključan za reformu politike, ekonomije, trgovine i ljudskih prava u zemlji. Kroz SAA „osmislić se politike i druge mjere kojima će se dovesti do održivog ekonomskog i socijalnog razvoja Bosne i Hercegovine. Te politike trebalo bi da osiguraju da se i pitanja okoliša od samog početka u potpunosti uključe i povežu sa zahtjevima skladnog društvenog razvoja.“ (Članak 86, stavak 2 SAA.)

^o Simple signature

Jedna od politika suradnje koja se navodi pod Glavom VIII Sporazuma je okoliš (članak 108): „Strane će razvijati i jačati suradnju u oblasti zaštite okoliša sa osnovnom zadatkom zaustavljanja daljnje degradacije i poboljšanja postojećeg stanja, s ciljem održivog razvoja. Strane će naročito uspostaviti saradnju s ciljem jačanja upravnih struktura i procedura radi osiguranja strateškog planiranja pitanja u oblasti okoliša i koordinacije između relevantnih činilaca, te će se usmjeriti na usklađivanje propisa Bosne i Hercegovine s pravnom tečevinom Zajednice. Saradnja se također može usmjeriti na izradu strategijâ za značajno smanjenje zagađenosti zraka i vode na lokalnom, regionalnom i prekograničnom razini, uključujući i otpad i hemikalije, za uspostavljanje sustava efikasne, čiste, održive i obnovljive proizvodnje i potrošnje energije, te strategija za obavljanje procjene uticaja na okoliš i strateške procjene okoliša. Posebna pažnja bit će posvećena ratifikaciji i provođenju Protokola iz Kjota.“

Od ožujka 2002. Europsko povjerenstvo redovito izvješćuje Vijeće i Parlament Europe o napretku koji ostvaruju zemlje Zapadnog Balkana, a okoliš je jedna od tema koje se obrađuju. U izvješću o napretku se opisuju odnosi između zemlje i Unije, analizira se situacija u zemlji u smislu političkih i ekonomskih kriterija za članstvo, te se procjenjuje kapacitet zemlje da implementira europske standarde. *Izvješće o napretku Bosne i Hercegovine u 2009.* obuhvaća okoliš kao dio sektorskih politika unutar dijela s europskim standardima i zaključak je da su „pripreme koje Bosna i Hercegovina vrši na planu životne sredine i dalje u početnoj fazi. Bosna i Hercegovina treba osnažiti institucije za zaštitu životne sredine, pogotovo one na državnom nivou. Također je potrebno da podigne svijest o životnoj sredini u drugim sektorima. Uspostava usklađenog pravnog okvira za zaštitu životne sredine, osnivanje državne agencije za životnu sredinu, te funkcionalnog sustava nadzora životne sredine predstavljala bi značajan korak naprijed. Bosna i Hercegovina, također, treba pojačati svoje napore u pogledu obaveza koje proizlaze iz međunarodnih konvencija.“ Niti u narednom *Izvješću o napretku Bosne i Hercegovine u 2010.* poglavlje koje se odnosi na okoliš, nije nimalo ohrabrujuće: „Napredak na području životne sredine i dalje je ograničen. Ima izvjesnog napretka u pogledu horizontalnog zakonodavstva. ... Malo napretka je postignuto u svezi sa kvalitetom zraka. ... U oblasti upravljanja otpadom postignut je mali napredak. ... U oblasti kvaliteta voda postignut je mali napredak. ... Nije bilo napretka u oblasti zaštite prirode. ... Nije bilo promjena u oblasti kontrole industrijskog zagađenja, upravljanja rizikom, hemikalija i buke. Zabilježen je određeni napredak u oblasti genetski modificiranih organizama (GMO). ... Administrativni kapaciteti Bosne i Hercegovine u sektoru životne sredine i dalje su slabi. ... Zakon o životnoj sredini na razini države predviđa usklađenu zaštitu životne sredine, a odgovarajući pravni i institucionalni okviri nisu usvojeni. Potrebno je osnovati državno tijelo za zaštitu životne sredine, što je prioritet Europskog partnerstva. Tijela koja se bave pitanjima životne sredine nemaju kapacitete za primjenu i provedbu zakonodavstva na entitetskom, kantonalnom i lokalnom razini. Briga za životnu sredinu u drugim sektorima i dalje je slaba. Sveukupno gledano, pripreme u oblasti zaštite životne sredine ostaju u ranoj fazi. Uspostava usklađenog pravnog okvira za zaštitu životne sredine, uspostava državne agencije za životnu sredinu, te funkcionalnog sustava nadzora životne sredine i dalje predstavljaju prioritet.“

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je 2009. uspostavilo osam radnih skupina za europske integracije BiH i za usklađivanje domaćih zakona s pravnim tekovinama EU (*acquis communautaire*). Jedna od tih grupa je Radna grupa za transport, okoliš, energetiku i ruralni razvoj koja broji 25 članova koje su imenovala različite državne i entitetske institucije.

Ostali napredak koji je BiH ostvarila u europskim integracijama je prikazan u kronologiji ispod.

Napredak	Godina
Regionalni pristup. Vijeće ministara EU uspostavlja političke i ekonomske uvjete za razvoj bilateralnih odnosa. BiH od 1996. dobiva autonomne trgovačke povlastice i pomoć kroz programe Phare i Obnova.	1997.
Deklaracija EU. Uspostavljanje EU/BiH Konzultantske radne grupe (<i>eng. Consultative Task Force -CFT</i>), koja je zajedničko sredstvo za tehničke i stručne savjete iz oblasti uprave, regulatornog okvira i politika.	1998.
Proces stabilizacije i pridruživanja (SAP). SAP nudi jasan pogled na integracije BiH i još četiri zemlje iz regije u strukture EU.	1999.
Dogovor je postignut za Pakt stabilnosti, koji predstavlja politički dokument čiji je strateški cilj stabilizacija Jugoistočne Europe približavanjem zemalja regije euroatlantskim integracijama i jačanjem regionalne suradnje.	1999.
Objavljivanje Mape puta EU. U ovom dokumentu je navedeno 18 suštinskih koraka koje BiH treba poduzeti prije početka rada na studiji izvodljivosti za otvaranje pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju.	2000.
Vijeće Europe usvaja Propis 2666/2000 o Pomoći Zajednice u obnovi, razvoju i stabilizaciji (<i>eng. Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilization - CARDS</i>), što je namijenjeno za države SAP-a: Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Hrvatsku, Makedoniju, Srbiju i Crnu Goru.	2000.
Europsko povjerenstvo najavljuje da je većina smjernica iz Mape puta EU ispunjena.	2002.
Europsko povjerenstvo usvaja prijedlog za Izvješće o spremnosti Bosne i Hercegovine za pokretanje pregovora s Europskom unijom o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju.	2003.
Prvo europsko partnerstvo Bosne i Hercegovine.	2004.
Pregovori o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju službeno započinju u Sarajevu 25. studenoga.	2005.
Prvi sastanak Procesu praćenja reformi (<i>eng. Reform Process Monitoring - RPM</i>) koji je zamjena za Konzultantsku radnu grupu (<i>eng. Consultative Task Force - CFT</i>).	2006.
Uvođenje Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA), koji je izrađen za sve pretpristupne aktivnosti i koji financira Europsko povjerenstvo.	2007.
Tehnički pregovori o finaliziranju SAA. SAA je parafiran 4. prosinca.	2007.

Okvirni sporazum o pravilima suradnje koja se odnosi na finansijsku pomoć Evropskog povjerenstva BiH u okviru implementiranja pomoći putem IPA.	2008.
Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju je potpisan 16. lipnja. Privremeni sporazum stupa na snagu u srpnju.	2008.
2009-2011. je usvojen Višegodišnji indikativni planski dokument (VIPD) za Bosnu i Hercegovinu.	2009.
Evropsko povjerenstvo je zemlji dodijelilo 89.1 miliona eura u sklopu programa Instrumenta pretprijetupne pomoći (IPA).	2009.
Bosna i Hercegovina je pristupila prvom programu Zajednice – Sedmi okvirni program za istraživanje, tehnološki razvoj i demonstrativne aktivnosti (FP7).	2009.
Bosna i Hercegovina je poduzela implementiranje Mape puta za viznu liberalizaciju.	2010.
Vijeće je odlučilo ukinuti vize za kratkoročni boravak u zemljama Šengena.	2010.

ZAVRŠNA RIJEČ

Pregled pravnog i institucionalnog okvira za zaštitu okoliša u Bosni i Hercegovini pripremio je Ured Programa UN-a za okoliš u Bosni i Hercegovini u okviru MDG-F programa za okoliš i klimatske promjene pod nazivom „Integriranje upravljanja okolišem: Povezivanje lokalnih i nacionalnih aktivnosti u Bosni i Hercegovini“. S ovim dokumentom se želi doprinijeti Cilju 3 ovoga programa, koji se odnosi na osnaživanje kapaciteta države da upravlja lokalnim socioekonomskim razvojem uz uključivanje ključnih partnera u zemlji. Ovaj će pregled biti osnova za pripremu dokumentacije o zakonskoj i institucijskoj pozadini upravljanja okolišem na svim razinama upravljanja u Bosni i Hercegovini, te će također poslužiti kao osnova za proces izvještavanja o stanju okoliša u Bosni i Hercegovini i kao koristan pregled administrativnih interesnih grupa za okoliš u državi.

SUPERVIZIJA:

UNEP Vienna – Harald Egerer, Head; Pier Carlo Sandei – Associate Programme Officer

AUTOR:

Ured UNEP-a u Bosni i Hercegovini – Amina Omićević, National Technical Officer

uz izrazito vrijednu pomoć i suradnju sljedećih institucija, kojima dugujemo osobitu zahvalnost:

- Agencija za statistiku BiH
- Agencija za vode oblasnog riječnog sliva Save
- Agencija za vode oblasnog riječnog sliva Trebišnjice
- Agencija za vodno područje Jadranskog mora
- Agencija za vodno područje rijeke Save
- Federalna uprava za inspekcijske poslove
- Federalni hidrometeorološki zavod BiH
- Federalni zavod za agropedologiju
- Federalni zavod za statistiku
- Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije
- Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
- Fond za zaštitu okoliša FBiH
- Fond za zaštitu životne sredine RS
- Institut za zaštitu zdravlja RS
- Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva RS
- Ministarstvo komunikacija i prometa BiH
- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS
- Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH
- Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS
- Odjeljenje za prostorno planiranje Vlade Brčko distrikta
- Republički hidrometeorološki zavod Banjaluka

- Republički zavod za statistiku RS
- Republički zavod za zaštitu kulturno-istorijskog i prirodnog nasljeđa RS
- Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja
- Ured za veterinarstvo BiH
- Zavod za javno zdravstvo FBiH
- Zemaljski muzej BiH

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI:

LEKTORICA: Mr. Marija Kovačić-Šmalcelj

ŠTAMPA I GRAFIČKI DIZAJN:

NAKLADNIK: UNITED NATIONS ENVIRONMENT PROGRAMME
COPYRIGHT © 2011 UNITED NATIONS ENVIRONMENT PROGRAMME

Pregled pravnog i institucionalnog okvira za zaštitu okoliša u Bosni i Hercegovini. Ured UNEP-a u Bosni i Hercegovini, 2011.